

NÉPI EGYSÉG

BRASSOV-BRASSÓ

Szerkesztőség: Str. Argintarilor (Otvda-u.) 10, Távbeszélő 17-58
Kiadóhivatal: Piața Gh. Enescu (Részter) 2, Távbeszélő 22-69
Kéziratokat nem őrzünk meg. Szerkesztőség fogadó órái: csütörtökön 16-18 óráig, kiadóhivatali órák naponta 8-13 óráig

POLITIKAI NAPILAP

FELELŐS SZERKESZTŐ: KURKÓ GYÁRFÁS
Bejegyzve a brassói törvényszéken G. II. 1769/1944 szám alatt
Engedélyezte: Cenzura Militară a Presii sub No. 1437.7.X.1944

Előfizetés egy hónapra 4500 lej

HIRDETÉSI DÍJAK: Hírvonatban, hirdetésnyelben, nyílttérben
800, közgazdasági közleményben 800 lej szavanként (legkevesebb 20 szó). Kereset hirdetés négyzetcentiméterenként 300 lej. Gázszállítás négyzetcentiméterenként 350 lej. Díjak előre fizetendők

„Teremtsünk olyan életet az együttlakó népeknek, hogy valójában hazájukban érezzék magukat“

— mondotta Kolozsvárt Teohari Georgescu belügyminiszter a reakciós kilengések kivizsgálása kapcsán

(Kolozsvár.) Teohari Georgescu belügyminiszter szerdán reggel Kolozsvárra érkezett. Kolozsvári útjának célja az volt, hogy személyesen végezzen vizsgálatot a kolozsvári reakciós támadások ügyében.

A belügyminiszter hosszasan tanácskozott a helyi hatóságok vezetőivel, majd az „Avram Iancu” diákközhont látogatta meg. Résztvett a megyei politikai bizottság ülésén és megjelent a Ferdinánd Tudományegyetem szenátusának ülésén is.

Szerdán este 3 órakor a vármegyei ház disztermében a katonai, polgári és egyházi hatóságok, valamint a pártok és tömegszervezetek képviselői előtt nyíltakozott a vizsgálat folyamán szerzett tapasztalatokról.

Beszéde elején a belügyminiszter bejelentette, hogy kolozsvári útját a minisztertanács határozta el. Ugyanis a Diákközhontban történteket nem tekintették egyszerű helyi jelentőségű eseménynek, mert ezen eseménynek háttere és kihatása mind belpolitikai, mind pedig külpolitikai szempontból az ország minden más pontján mutatkozó hasonló eseményeknél jelentősebbek.

Elmondotta a belügyminiszter, hogy a múlt év március 6-á óta több ízben járt Erdélyben és mindannyiszor az együttélő népek békés viszonyának fontosságát hangsúlyozta. Tette ezt azért is, mert a diadalmas Vörös Hadsereg és a Román Haderők nyomán a román hatóságok csak akkor rendezkedhettek be Erdélyben véglegesen, amikor az együttélő népek egyenjogúságát a demokratikus kormány biztosította.

A kolozsvári eseményekre vonatkozóan a miniszter rámutatott arra, hogy azt nem egyes izága ifjak provokálták, hanem bünnös elemek, amelyek elsősorban a román nép ellen vétettek, amikor „Ki a magyarokkal!” kiáltással támadták meg a város békés lakosságát.

— Bár kétségtelen — mondotta Teohari Georgescu — hogy a magyarok között éppen úgy vannak reakciók, mint a románok között, elsősorban a 12 milliónyi román népnek kell megteremtienie azokat az előfeltételeket, amelyek alkalmassá a romániai kétféle nyelvű magyarság testvéri meggyőzésére. Más kérdés aztán az, hogy mindazok, akik az ország békéje ellen vetnek, — akár románok, akár magyarok — szemben találják magukat a törvényekkel.

— Vannak olyanok, akik „Erdély román!” jelszóval faji gyűlöletet hirdetnek — folytatta a belügyminiszter, — ezek azonban tudják meg, hogy igen, Erdély Romániához tartozik, de ahhoz a Romániához, amely többé nem akar ismerni semmiféle faji gyűlöletet, vagy nemzetiségi uszítást.

— Új utakon indultunk el — mondotta, — és a gyűlöletnek ezen az úton nincsen helye. Az eseményeket nem lehet elszigetelten nézni. Mielőtt még a Diákközhont ért támadás megtörtént volna, a Magyar Népi Szövetség napról-napra jelentette, hogy a romániai magyar nép életbiztonsága veszélyeztetve van. Mi tudtuk ezt Bukarestben, éppen ezekből és az ezekkel párhuzamos jelentésekből. És ezeket a kilengéseket, amelyek országos kifejeződésükben ott is mutatkoznak, ahol magyarok egyáltalán nem is laknak, itt Kolozsváron azzal tetézték be, hogy annak az embernek a képével, aki erre a vidékre gyilkos gárdát hozta, állottak a helyi szaktanács elé és terrorizálták mindazokat, akik oda beléptek.

Beszéde további folyamán hangsúlyozta,

hogy a kolozsvári támadásokért az úgynevezett két „történelmi párt” a felelős, de a román demokrácia nem fogja tűrni, hogy éppen ezt a demokráciát aláaknázzák. Beszél azokról a vidéki jegyzőkről, papokról, és tanítókról, akik a falvakon állandóan uszítanak az együttlakó népek ellen. Kijelentette, hogy a türelmi idő lejárt. Eddig mindenki beleilleszkedett a demokratikus rendszerbe, azok ellen, akik nem tették, a legerélyesebben fogják eljárni. A kormány nem tűri tovább a kétszínű magatartást.

Rámutatott a belügyminiszter, hogy a

nemzetközi béke sem biztosítható az együttélő népek békéje nélkül, mert Magyarországgal békében émi csak úgy lehet, ha a romániai magyar nép jogegyenlőségét biztosítja.

Bírálatban részesítette a helyi hatóságokat is, majd rámutatott arra, hogy a román reakció a magyar reakcióval kéz a kézben halad.

— Szóltak egyes emberek — mondotta — a nyugati demokráciáról beszélni. Csak hogy azok, akik a nyugati demokráciáról példálózhatnak, azt az embert tekintik vezérüknek, aki az amerikai munkásságtól

a sztrájk jogát akarta elvenni és támadják azokat a román hatóságokat, amelyek a diákok demokrataellenes, kormányellenes sztrájkját akarják leszerelni és az egyetemről a reakciós fészeket kifestőlni. Nekünk ma feladatunk az, hogy demokráciánkat megerősítsük, s hogy az együttlakó népek számára olyan életet teremtsünk, hogy ezek itt valóban hazájukban érezzék magukat.

Befejezésül kijelentette a belügyminiszter, hogy addig nem hagyja el Kolozsvárt, míg az ügyeket véglegesen el nem rendezte. Bizonyos azonban abban, hogy ez hamarosan megtörténik.

Az együttgyűlték nagy lelkesedéssel fogadták a belügyminiszter beszédét. A hallgatóság nevében Bogaceanu Vasile megyefőnök mondott köszönetet.

A nagyvezérkar rendelete az 1946-os korosztály bevonulásáról

(Bukarest.) A nagyvezérkar közleményt hozott nyilvánosságra az 1946-os korosztály június 10-én kezdődő bevonulásáról. A közlemény a következő rendelkezéseket tartalmazza:

Az 1946-os évfolyam bevonulása csoportonként történik. Az 1946-os évfolyam első csoportját a csendőrséghez behívottak képezik és ezek 1946 június 10-én vonulnak be. A többi fegyvernemekhez behívottak 1946 június 20-án vonulnak be a névreszóló egyéni behívókban megadott adatok szerint.

Az 1946-os évfolyam első csoportjával együtt fogják behívni az 1924-ben

született ifjakat. Továbbá az 1922 és 1923-ban született, vagyis tulajdonképpen az 1944 és 45. évfolyamokhoz tartozó, de a katonaiállítási jegyzékekből kimaradt és csak az 1946-os évfolyammal együtt sor alá állott ifjakat. Végül pedig az 1944—45. évfolyamokhoz tartozó és időközben román állampolgárságot nyert külföldieket, amennyiben a hadseregben szükség van rájuk.

Az 1945 és korábbi évfolyamokhoz tartozó, de jelen közleményben nem említettek tekintetében a nagyvezérkar később fog intézkedni.

Az 1945 és korábbi évfolyamokhoz tartozó és jelentkezési kötelezettségük-

nek eleget nem tett személyeket, akik a közkegyelmi rendeletben megszabott határidőben sem jelentkeztek, az érvényben lévő törvények értelmében fogják kezelni.

Az első csoporttal bevonuló ifjak számára egyéni behívókat fognak kibocsátani, amelyek alapján lakóhelyükről az illetékes hadkiegészítő parancsnokságokhoz utazhatnak. A behívottak úgy induljanak utnak, hogy a behívókban megjelölt időpontig az illetékes hadkiegészítőhöz megérkezzenek.

A kello időben nem jelentkezőket a katonai törvénykönyv rendelkezései értelmében súlyosan megbüntetik.

Olaszországban a fasiszták az államrend felforgatására törnek

Nem vezetett kormánylemondásra a magyarországi belpolitikai feszültség

(Brassó.) Tegnap lapjainkban cikket közlöttünk és a magyar belpolitikai válsággal foglalkozva azt írtuk, hogy Nagy Ferenc miniszterelnök benyújtotta a köztársasági elnöknek kormány lemondását. Mint kiderült azonban, a felhivatalos Rador román távirati ügynökségnek ez a hír adása, amelyet a fővárosi román lapok is közöltek, tévedésen alapszik és forrása a prágai rádió, a magyar kormány lemondásáról néhány nappal ezelőtt közölt híre. Ezt a hírt időközben a magyar kormány megcáfolta, így tehát a pártközi kormányban felmerült ellentét nem idézte kormányválságot elő, hanem az időközben terjedő hírt a magyarországi sikerű a Nagy Ferenc elnökle alatt álló pártközi

kormány létét megszilárdítani. Megbizható újabb jelentések szerint a magyarországi belpolitikai feszültség enyhült és egyelőre semmiféle komolyabb válság jelei nem mutatkoznak.

Legújabb jelentés szerint Nagy Ferenc miniszterelnök, Gyöngyösi István külügyminiszter és Rákosi Mátvás államminiszter a jövő hét folyamán Washingtonba utaznak.

Római jelentés szerint az olasz legfelsőbb bíróság most végzi a népszavazás számadatainak ellenőrzését. Politikai körökben megkezdődtek a találgatások az olasz köztársasági elnök személyét illetően. E körökben tudni vélik, hogy a köztársasági elnök tisztjét semmi esetre sem

Gasperi jelenlegi miniszterelnök fogja betölteni, hanem egyike azoknak a volt olasz demokrata politikusoknak, akik az olasz politikai életben jelenleg nem vesznek tevékeny részt.

Olaszországban egyébként a népszavazás után fasiszta elemek kísérleteket tettek a közrend megzavarására. Felfegyverzett fasiszta csoportok esütőtörökön megtámadták a napófy Garibaldi faktanyát és kezükbe kerítették a löszerraktárt. A faktanya őrsége több ízben visszaverte a támadást. Capo di Monte városkában királypárti elemek súlyos rendzavarásokat idéztek elő. E rendzavarók megtámadták és felgyújtották a kommunista párt székházát. A hatóságok több mint száz személyt felfüggyasztáltak és felfüggyasztottak a zendők fegyverraktárát. Rómában szintén történtek felfüggyasztások. A felfüggyasztottak között két tiszt is van, akiket az állambiztonság ellen irányuló összeesküvéssel vádolnak.

Ugyancsak a moszkvai rádió a Tass ügynökség táviratát közli, amelyben a szovjet kormány határozottan megcáfolta az Anatóliai török hírügynökségnek azt a jelentését, amely szerint a görög határ mentén Jugoszláviában, Bulgáriában és Albániában jelentős szovjet csapatösszevonások történtek volna. A Moszkvában közzétett közlemény kijelenti, hogy az Ankarában terjesztett hírek kóhólnyolok, amelyeknek az a célja, hogy a Szovjetszövetség hitelét aláássák.

Moszkvában egyébként nyilatkozatot tettek közzé, amely bejelenti, hogy a Szovjetszövetség kormánya és az Argentin Köztársaság elhatározták, a diplomáciai és gazdasági kapcsolatok felvételét.

PÜNKÖSDKOR

tüzes nyelvek szállottak le az apostolokra s ők különböző nyelveken kezdetek szólni a sokasághoz és hirdették az új hirt, a jó hirt, az evangéliumot.

Ez a jó hír az elnyomottaknak felszabadulást, a megaláztatottaknak felfüggyasztást, a rabszolgáknak szabadságot jelentett. A világon kimondották a bilincsek szétvételének ígét s a tüzes nyelvektől megittasult apostolok ezeknek az ígétnek hirdetésére indultak szerte a föld kerékén.

Értsük meg jól a pünkösdi példabeszédet. A szabadság ígét ma megint kimondották. Ez tüzes nyelvek lobogásában hevülő hirdetőkre van szüksége, hogy elhatoljan a világ minden zugába, az országok minden zugába, a lelkek minden zugába. Az új pünkösdi ragyogó napsugaraitól melegülő elmék és szívek hadd áraszkodjanak ki magukból a szabadság lelkes lobogásait, a szabadságot harcolók tiszta elszántságát és a harc sikerébe vetett megdönthetetlen bizakodást.

Az új pünkösdi a dolgozó milliók számára hozza a jó hirt. A gyárak kemény munkásai, a föld szikár szántói, a szellem iróttal küzdő haladó harcosai érzik meg egyzserre és csallhatatlanul, hogy a „jó hír ezáltal nekik szól. Az ő jövődjük alakul napjaink törődéseiben és forrongásaiban. Ő azok, akik ezt a jövődjöt bátoraságukkal, helytállással és szilárd hitükkel megteremtik.

És ők azok, akik a jó hirt most szerteviszik a világon és a földkerekség minden nyelvén, népekről népekre, nemzetektől nemzetekig elmondják ugyanazt az ígét a SZABADSÁGRÓL és az IGASZÁGRÓL.

== HIREK ==

BLAKE WILLIAM (1757-1827)

A sarló és a kard

A szék dombon dalolt a kard;
A sarló bő mezők felett.
A kard dala halált akart
S a sarló mégsem engedett.

(Ford.: Szemlér Ferenc)

— Olvasóinkhoz! A közbeeső ünnep miatt, lapunk legközelebbi száma 11-én, kedden, a szokott időben jelenik meg.

— A MNSZ brassóvárosi intézőbizottsága június 11-én délután 6 órakor a szervezet székházában ülést tart. Kéri a tagok pontos megjelenését.

— Iskola hírek. A brassói református elemi iskola évről vizsgái: a belvárosi templomban június 10-én délelőtt 8-10 órakor IV. oszt., 11-én 8-10, III. oszt., 11-1 óráig VI-VII. oszt., 12-én 8-10-ig II. oszt., 10-12-ig I. oszt., a Buceuresti-ut 37 szám alatti imaház-iskolában június 9-én délután 4-6-ig I.-II. oszt., a Plevna-utca 2. szám alatti iskolában június 11-én délután 2-4-ig I.-II. oszt., 4-6-ig III-IV. oszt.

— A Kommunista Párt brassói CFR szervezete 9-én, vasárnap délelőtt fél 10 órakor az Astra helyiségében előadja „A föld” című háromfelvonásos színdarabot.

— A brassói református egyház pünkösd másodnapján az Aggmenház imatermében délelőtt 11 órakor urvacsoraszózzal, délután 3 órakor szeretetvendégséggel egybekötött istentiszteletet tart. Az ünnepi előadás Farkas Árpád kolozsvári ref. teológiai hallgató lesz.

— A Brassói Zsidó Iskola 10-én, hétfőn tartja évről ünnepélyét az Astra mozgó helyiségében.

— Vakmerő betörés Brassóban. Bedner Mihály, Brassó, Crisan-utca 14 szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen Borbély Margit volt vöröskereszt ápolónő ellen, aki június 6-án este 10-11 óra között behatolt a lakására és onnan mintegy 25 millió lejt értékű ruhaneműt és értéktárgyat vitt magával. A rendőrség erősen nyomoz a tolvaj után.

— A háztartási alkalmazottak szakszervezete tudomására hozza a város házfelügyelőinek és kapusainak, hogy június 11-én délután 4 órakor gyűlést tart a Szabadságtér 26 szám alatti helyiségében.

— Hitler szeretett volna békét kötni, de szégyelte szándékát Mussolini előtt. — A német háborús bűnösök perének tárgyalása folyamán Schüttle volt ellentengernagy kijelentette, hogy Hitler Norvégia előzónlésekor számított arra, hogy a művelet folyamán a német flotta 30 százalékos veszteséget szenved. A német tengeri erők akkori parancsnoka Roeder tengernagy is ellene volt ennek a tervnek és Hitler békakötésre akarta rábíjni Franciaországot. Hitler azonban a következő kijelentést tette: „Ezt nem tehetem meg Mussolini miatt.”

— Földrengés Törökországban. (Rador) Kelet-Törökországban erős földrengéseket észleltek. Sok ház összeomlott. Erzurum környékén 11 fali súlyosan megrongálódott, 250 ember meghalt, 54 megsebesült. Repülőgépek szállítottak orvosokat és gyógyszereket a helyszínre. A földrengés 6 másodpercig tartott és egész Törökországban érzékelhető volt.

— Koppenhágában új össze az újságírók nemzetközi nagygyűlése. — Előreláthatólag július hó folyamán megnyílik Koppenhágában az újságírók nemzetközi nagygyűlése. A nagygyűlésen, amelynek célja az újságírók nemzetközi szakszervezetének kiépítése, 19 nemzet újságírói vesznek részt. Összesen 55 nemzet hírlapírói kaptak meghívást a részvételre, eddig azonban csak 19 nemzet „jelentette be” megjelenését.

— Törvénytervezet a szövetséges hadseregben szolgált román katonákról. (Bukarest, Rador) Vasiliu Răscanu hadügyminiszter törvénytervezetet dolgozott ki azon román állampolgárok katonai helyzetére nézve, akik a háború idején a szövetséges hadseregek

A miniszterelnök megköszönte a Vörös Hadsereg segítségét a tavaszi vetés elvégzésére

(Bukarest.) Amint jelentették, a tavaszi vetés eredményei meghaladták az előirányzatokat, s így remény van arra, hogy ebben az évben nem fogunk kenyérszűkében szenvedni.

A tavaszi vetési munkálatok befejezése kapcsán a földművelésügyi minisztérium összejövetelt rendezett és ezen megjelent Groza Péter dr. miniszterelnök is. A miniszterelnök ezalkalommal

beszédet mondott, s a kormány nevében megköszönte mindazok fáradságát, akik az említett jó eredmény eléréséhez hozzájárultak.

Ezek között — mondotta a miniszterelnök — elsősorban kell említenem a Vörös Hadsereget, amely a legnagyobb odaadással sietett segítségünkre, s minden ellenszolgáltatás nélkül bocsátotta rendelkezésünkre a munkálatok elvég-

zéséhez szükséges eszközöket.

A miniszterelnök ezután kiemelte, hogy a Vörös Hadsereg részéről a nehéz órákban adott segítség tulajdonképpen a Szovjetszövetség nagylelkűségét példázza, majd hosszasan méltatta azt az odaadó segítséget is, amelyet a román hadsereg nyújtott a földművelésnek az idei vetési munkálatok elvégzése kapcsán.

Több letartóztatás várható a Brassó környékén megszökött német hadifoglyok ügyében

(Brassó.) Jelentették már, hogy a hatóságoknak a Brassó környéki erdőségeiben sikerült elfogni egy csoport német hadifoglyot, akik a környékbeli fogolytáborokból szöködtek meg és a lakosság egyes elemeinek támogatásával hosszabb ideig sikerült bujkálniuk.

A szökevények felfedezéséről és elfogatásáról most érkező részletek szívrogtak ki. A hatóságoknak már korábban jelentették, hogy a fogolytáborokhoz közel eső falvakban szökevény hadifoglyok bujkálnak. Megerősített katonai járőrök és rendőrcsoportok indultak a helyszínre, és nem csak az illető helységeket, hanem a környező erdőségeket is átfésülték.

Egy ilyen alkalommal az egyik katonai

járőr polgárhírház tisztje elszakadt embeireitől s mélyen előrehaladt az erdőben. Csakhamar három férfiire bukkant, akikről rövid beszélgetés után kiderült, hogy a megszökött német tisztek közé tartoznak.

A román tiszt nem vesztette el lélekjelentését, hanem beszédbe ereszkedett a felfegyverkezett szökevényekkel és ajánlatot tett nekik arra, hogy elősegíti továbbjutásukat, sőt alkalmat is nyújt nekik arra is, hogy az országból kimenekülhessenek.

Vezetésével a három tiszt megindult a tiszt által mutatott irányba, ahol nemsoháza feltűnt az erősen felfegyverzett katonai járőr, mire a németek rövid habozás után megadták magukat. Kihallgatásuk-

kor kiderült, hogy egyikük Heinzel Wilhelm, a 174-es német tüzérezred kapitánya, a másik Germenten Johann, a 121-es harcikoszi-ezred főhadnagya, a harmadik pedig Schilling, a volt ploesti-i léghajító-ezred hadnagya. A három tiszt kihallgatása után a hatóságoknak sikerült negyedik társukat is elfogni. Ennek a neve Hellmuth Anton és már egészen Marosmegyéig sikerült elmenekülnie.

Amint értesülünk, a rendőrség most azt a kérdést vizsgálja, hogy kiknek állott módjában a foglyok szökését elősegíteni. Az ügyben több letartóztatás várható a környékbeli szász falvak lakossága köréből.

Módot kell találni az üzleti alkalmazottak helyzetének megjavítására

— hangozta az alkalmazottak szervezeti gyűlése

(Brassó.) A brassói üzleti alkalmazottak szerdán megbeszélésre ültek össze, amelyen megvitaták a napirenden levő kérdéseket.

A gyűlésen elsőnek Reidinger Zoltán, az üzleti alkalmazottak bizottságának elnöke szólt fel, hangoztatva, hogy módot kell találni az üzleti alkalmazottak helyzetének megjavítására. E cél elérése érdekében étközde felállítását javasolta a munkaadók anyagi támogatásával. Voinescu Eugen, a magántisztviselők szakszervezetének elnöke felszólalásában kifejtette, hogy bármely fizetésemelés a jelenlegi körülmények között az alkalmazottak vásárló erejének a csökkenésével járna.

Köpt Márton, a magántisztviselők szakszervezetének titkára ismertette az Általános Munkaszövetség álláspontját a javadalmazás kérdésében. A cél, amit követni kell a jelenlegi fizetések fenntartása-

val egyidejűleg az árak fészlítése. Ismertette a Groza kormánynak az alkalmazottak anyagi helyzetének megjavítására hozott intézkedéseit az alkalmazotti adók fészlítése és a gazdasági ellátó szervek utján fészlendő szövetkezeti árak fészlítése révén. Majd kifejtette, hogy a reakció által szorgalmazott béremelések pénzhiányhoz és az alkalmazottak vásárló erejének csökkenéséhez vezetnének. Példaként hivatkozott arra, hogy valahányszor a fizetéseket felfelé tartják az árukárak többszörösen megragadnak. Végül arra kérte a „Munkástól” és „Brasovul” ellátó szervezet, hogy közvetlenül a termelőktől szerezzék be veteményeket tagjai számára.

A gyűlés résztvevői határozottan kimondták egy étközde felállítását és a spanyolországi szakszervezeti harcok támogatását.

A fővárosi egyetem demokrata diákjai megakadályozták egy reakciós beugratást

(Bukarest.) Fővárosi lapjelentések szerint a bukaresti egyetem diákságának sikerült megakadályoznia, hogy az egyetemi ifjúság vezetőségében található reakciós elemek megengedhetetlen cselekményekre ragadtassák magukat a legutóbb lezajlott kolozsvári kilengésekkel kapcsolatban.

Amint az egyetemi ifjúság közléséből kiderült, az állatorvosi kar vezetőségének „történelmi” beállítottságú tagjai titkos gyűlésre hívták össze a diákság egy részét, amelyen a kolozsvári eseményeket teljesen hamis szímben feltüntetve, a diákságot a kormány ellen izgították.

A jelenlévő demokrata diákok azonban leleplezték a megfélemlítő kísérleteket, s ezután felhívással fordultak a fővárosi egyetem ifjúságához, hogy idejében akadályozzon meg minden olyan cselekményt, amely az egyetem nyugalma megzavarásához vezetne.

keretében teljesítették fegyveres szolgálatot. A törvénytervezet szerint ezek a román állampolgárok mentesülnek a katonai szolgálat alól és úgy tekintik őket, mint akik a háború folyamán eleget tettek szolgálati kötelezettségüknek. Nem részesülnek természetesen ebben a kedvezményben azok a román állampolgárok, akik német önkéntes munkatáborokban voltak, vagy pedig a hitlerista hadseregben szolgáltak.

* Nagyszébenben Libicei Adél, dohánytőzsdéjében, str. Elisabeta 29 sz., hirdetések eredeti kiadói hivatali árakkal adhatók fel.

— Szolgáltatás gyógyszerárak. Szombator: Neustädter, Szabadságtér 5 és Lukás, Vasut-utca 20. Vasárnap: Jekelius, Kapu-utca 17 és Masu, Kut-utca 74. Hétfőn: Sianu, Lópiac 8. és Petrescu, Katonakórház-utca 1. Kedden:

Schneider, Kapu-utca 15a. és Eichhorn, Kut-utca 39.

* A brassói Cionista Szervezet kedden, június 10-én este 8 órai kezdettel a Zsidó Hitközség Murásenilor utca 31 szám alatti nagytermében tartja meg rendes félhavi összejövetelét. A belépés díjtalan.

„Ludas Matyi”, „Képes Figyelő”, valamint az összes budapesti napilapokra és folyóiratokra előjegyzéseket elfogad a brassói főbizományos: „CARTEA RUȘA” könyvkereskedés, Kolostor utca 14 sz. Telefon 26-48. Az előjegyzett példányokat házhoz kézbesítjük.

MŰVÉSZET ÉS MŰVELŐDÉS

Az „Utunk” felhívása

A Romániai Magyar Írók Szövetségének „Utunk” címen kéthetente megjelenő irodalmi lapja első ízben június 22-én hagyja el a sajtót. Amint már jelentettük, a folyóiratot Gaál Gábor szerkeszti, míg felelős szerkesztőként Méliusz József jegyzi. A lap most pártoló előfizetési felhívással fordult a demokrata szervezetekhez, közületekhez és magánsokhoz.

Ralea Mihail művészetiügyi miniszter sajtónyilatkozatban ismertette a művészeti minisztérium munkáját, múlt év március 6-tól máig. Beszámolt a készülő törvényjavaslatokról, melyeknek célja az írók és kiadók viszonyának rendezése, továbbá az írói üdülőházak felállításáról, végül pedig a Román Nemzeti Színház újjáépítési munkálatairól.

Ismertettük, hogy az idei prózaírói irodalmi nagydíjat Papadatu-Bengescu Hortensia nyerte meg. Ebből az alkalomból a Romániai Demokrata Nők Szövetsége táviratban üdvözölte a kitűnő írónőt.

A Kommunista Párt brassói tartományának művészeti bizottsága közli, hogy a Weisz Ilona zongoraművész nő fellépéssel hirdeti „Chopin-est” 1946. június 13-án pontosan este 7 órakor kezdődik a brassói Astra-teremben. Az egyedülálló művészi esemény iránt egyébként városzerte igen nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A newyorki Metropolitan Opera 12 operaelőadását fogja közvetíteni a román rádió. A nagyszabásúak ígérkező sorozat a „Hoffmann meséi”-vel kezdődik, amelyet a rádió pénteken, június 7-én 18-19.30 és 22.30-23.20 időpontok között közvetít. A műsoron ezenkívül Trubadur, Faust, Bohémélet, Lammermoori Lucia, Figaro házassága, Tosca, Godunov Boris, Tanház, Traviata, Az álarcos bál és a Varázsfuvola szerepel. A résztvevő nevesebb művészek neve a következő: Moore Grace, Pons Lily, Pinza Esio, Roman Stella, Tibbet Lawrence, Novotna Jarmila, Milahov Zinka és Jobin Raoul. A karvezetők: Walter Bruno, Sir Beecham Thomas, Sodero Cesare és Szell György.

Brassói mozgóképek műsora: Astra: Szerlem nem szégyen (magyar film). — Astra: Jelmezball (magyar film). — Capitol: A damaszki oroszlán. — Corso: Szóvathy Éva (magyar film). — Lumina: Szóvathy Éva (magyar film). — Redut: A vidám fiúk. — Scala: A bárura,

A józan ész nevében

Régen megszűnt már a rádiók hangszóróiból előömlő gyűlölet-áradat, évek óta nem jelennek meg már faji és nemzetiségi elítéléseket szító nyomdadarok, és már azt hittük, hogy a szörnyű hágyázásokból kibontakozó világ végre szabadon szíjva majd az értelem, a logika, az igazság tisztult levegőjét.

Észrendőnkön át ordította, üvöltötte, jajtakarta az ördögi celtudatossággal irányított fasizta hírvér, hogy bajainkért, nehézségeinkért a zsidóság, a zsidó „faj” a felelős. Az a rendszer, amely ezt a hírvérést irányította, szemünk előtt omlott össze és romjai mögül kitérszett egész hamissága, egész gonosz-sága, egész elférfiúsága. Ha pedig a rendszer gonosz volt, hamis volt és elférfiúság volt, akkor az sem lehetett igaz, amit ez a rendszer állított.

A józan ész legalább ezt mondja. És elképzelhetetlen, hogy bárki is másképpen gondolkodjék.

Igen ám, de az utóbbi hetekben szemünk láttára, füllünk hallatára, születtek meg új mesék, új vérvadás, új bujtogatások és új uszítások. Kolozsváron egyik napról a másikra végigsapott a városban a süttető rémhír, hogy a zsidók keresztény gyermekeket rabolnak, kínznak és megölnék. Ugyanezért az ostoba ágért Budapestben békés járókelőket bántalmaztak és Kunmadarason megdöbbenő gonosztevőkre ragadtatták magukat egyes felzúgott emberek.

A nemrégiben Kolozsvárt lezajlott fasisztajellegű tüntetések és izgatások másnapján Brassóban már azt a hírt terjesztették egyes „jólértesültek”, hogy az egész manupárti megmozdulás mögött „a zsidók állnak(?)” és „ők bujtogatják a diákokat a magyarok ellen(?)”.

Az ilyen jelenségek neve tömeghisztéria s előidézői között ott szerepel a háborús esztendőök idegfejszűtsége, a bőven adagolt hazugság-áradat, a nevelésben és műveltségben mutatkozó hiányosság, a kellően ki nem irtott helytelen ösztönök — egy szóval számos komoly ok, amelyeknek felfedezése mind kielégítheti a tudós buváráló kutató kedvét.

A mi feladatunk azonban tulmely a tények pusztá megállapításán. A mi feladatunk az, hogy az ilyen tömeghisztéria ellen minden erőnkkel és minden tudásunkkal harbaszálljunk.

A józan ész kell segélyül hívunk. Azt a józan ész, amely az értelmetlenül felbujázó indulatok mélyén pislákolva mégis mondogatta, hogy a robbanó babák és töltőtollak meséje nem lehet igaz (és csakugyan nem is volt igaz), hogy a németek nem fogják megfagyasztani a világot csodafegyvereikkel (mint ahogy csakugyan nem is fagyasztották meg), hogy Tiszaeszláron a zsidók sohasem ölték meg keresztény gyermekeket, (mint ahogy nem is ölték meg) és végül, hogy Európa szenvedéseinek oka nem a zsidók uralomvágya volt (hanem a németeké, amint az végre is teljesen kiderült).

Ennek a józan észnek ma már nem kell pislákolva homályos sarkokban meghúzódnia. A józan ész ma már világos lánggal ég, és fénytől oszladozva menekülnek a kísértetek. Erre a józan észre hivatkozunk mindig, amikor zavaros indulatok és könnyű kielégülést kínáló gyűlölködések ellen hadakozunk. Ennek a józan észnek a nevében tiltakozunk minden olyan kísérlet ellen, amely a mi tisztulós, fényesedő, igazságosodó világunkat gonosz szándékokkal akarja jsmét megier-tózt.

Becsületes ember nem lehet ma már fel ostoba uszításoknak. Bármit is sugalljanak füllébe a fertőzötték és félgyelműek, a józan ész nevében visszautasítja a rágalmatokat és a hazugságokat. Országok romlása áll előttünk intő példaként. Ha élni akarunk, nem ismételtethetjük meg a múlt ostobaságait.

A zsidóság ellen megújuló uszítások mögött lássuk meg végre minden haladás, minden felvilágosodás örök ellenségét: az elfnyomást, a kizsákmányolást, a gonosz ösztönök uralmát. Lássuk meg végre, hogy aki ma a zsidók ellen uszít, az holnap a magyarok ellen, holnapután a románok ellen, azután pedig a világ valamennyi népe ellen fog uszítani. A gyűlölködés pedig megint csak a pusztulásba visz.

A kormány nyilvánosságra hozta az Egyesült Államokkal és Angliával lefolytatott jegyzékváltását

(Bukarest.) A román kormány nyilvánosságra hozta az egyrészt Nagybritánia és az Amerikai Egyesült Államok kormányaival, másrészt pedig Románia kormánya között lefolytatott jegyzékváltás szövegét.

Berry Y. Burton, az Egyesült Államok romániai képviselője május 27-én jegyzék-eket nyújtott át Tătărescu helyettes miniszterelnöknek és külügyminiszternek és ebben kifogásokat emelt a moszkvai határozatok alkalmazásával kapcsolatban. Az amerikai jegyzék felhívja a román kormány figyelmét egyrészt arra a körülményre, hogy a választási törvény még nem jelent meg és a választások időpontját még nem jelölték ki, míg másrészt az erőszakos cselekedetek az utóbbi időben igen gyakoriakká lettek. Az a körülmény, hogy a kormány átszervezése óta több, mint négy hónap telt el és a választási törvény még nem jelent meg s a választások időpontját sem határozták meg, az amerikai kormány szerint azt a benyomást kelti, hogy a román kormány halogatni igyek-

szik ígérete beváltását.

Az amerikai jegyzék a továbbiakban elismeri, hogy a liberális párt és a nemzeti parasztpárt lapokat ad ki és így szabadon nyilváníthatja véleményét, de kifogást emel, hogy a cenzura néhány esetben megakadályozta különböző alakban egyes közlemények nyilvánossághozatalát. Ugyanakkor felemlíti, hogy a rádiót csak a kormányon levő pártok használhatják.

A jegyzék a továbbiakban felhívja, hogy számos olyan esetet hoztak az amerikai kirendeltség tudomására, amikor a liberális és a nemzeti parasztpárt által rendezett gyűlések megtartását megakadályozták és a párttagok mozgási szabadságát korlátozták. Ugyanakkor bírósági eljárásokat helyeztek folyamatba a fennmaradt pártok tagjai ellen, őket téve felelőssé a november 8-iki rendzavarásokért.

Végül a jegyzék kifogásolja, hogy a nemzeti parasztpártot és a liberális pártot képviselő államminiszterek nem vehetnek kellő mértékben részt a törvényhozásban.

A román kormány válasza

Az amerikai jegyzékre a román kormány június 1-én adta át választ.

A jegyzék első pontjában a román kormány a választások kitűzésének elmulasztásával kapcsolatos kifogásra válaszol. E szerint a választások mielőbbi megtartása érdekében a román kormány törvénytervezetet készített, amelyet nyilvános megvitatás elé bocsátott, hogy az egész közvélemény egyetértően a végleges megszövegezésben. A törvény megjelenése után a kormány nyomban hozzáfűti a választói névjegyzékek összeállításához, majd ennek befejezése után összehívja a választói testületet.

A jegyzék második pontjában a román kormány leszögezi, hogy minden intézkedést megtesz a szabadságjogok biztosítására. Az ellenzéki pártoknak 16 lap áll rendelkezésére, amelyeken keresztül nem csak szabadon nyilváníthatnak véleményét, hanem a gorombáskodásnak minősíthető hangnemet használnak. Ami a cenzurapanaszokat illeti, a kormány sajátságos tevékeniséget hívott össze, de ezen az ellenzéki lapok képviselői semmiféle kifogást nem emeltek. A rádióközlésekkel kapcsolatban a választójegyzék utal arra,

hogy a fennálló szabályzatok értelmében a rádiót csak a kormányzati vagy a közgazdasági tevékenységüket végző hivatalos felelősséggel tartozó személyek használhatják.

A választójegyzék ezután utal arra, hogy a politikai összefűzések főleg az ellenzéki pártoknak a kormány és a kormány tagjai ellen irányuló izgatásának és gyűlölet-hadjáratának tudhatók be, de a felelős hatóságok mindent elkövetnek a nyugalom és a közrend fenntartására. Bírósági eljárást csak a november 8-iki rendzavarások tettesei ellen indítottak közönséges bünteléseim miatt, viszont a törvény hatálya alól senki sem vonhatja ki magát.

A Brătianu Dinu vezetéke alatt álló liberális párt és a Maniu vezetése alatt álló nemzeti parasztpártot képviselő miniszterek részt vettek és részt vehetnek az összes minisztertanácsokon, de maguk jelentették ki, hogy csak megfigyelői minőségben jelennek meg.

Mindezt összegezve, a román kormány úgy véli, hogy a külföldi benyomás, amit a jegyzék említi, bizonyos hírvér következménye, amely meghamisítja a kormányténykedéseket és a nincs tisztában a

való helyzettel. A román kormány teljes egészében végre kívánja hajtani a moszkvai határozatokat, de arra is törekszik, hogy a fegyverszüneti egyezményben vállalt kötelezettségek és az államérdekekhez szükséges rendet és allambiztonságot fenntartsa.

A Holman Adrian angol politikai képviselő által Tătărescu külügyminiszternek átadott jegyzék nagyjában megegyezik az amerikai jegyzék tartalmával. E jegyzékben a brit kormány úgy véli, hogy a román kormány csak vállalt kötelezettségek külső látszatát igyekszik fenntartani. A jegyzék elismeri, hogy az ellenzéki lapok megjelenhetnek, de kifogásokat emel, hogy több lapengedélyre vonatkozó kérvényt visszautasítottak és néhány lapot komolyabb okok miatt betiltottak.

A politikai összefűzésekkel kapcsolatban a jegyzék utal arra, hogy a november 8-iki rendzavarások címén letartóztatott személyek ellen nem szüntették be az eljárást és felemlíti a bukaresti Ateneum Roman előtt lefolytatott összefűzést. Bár elismeri, hogy a támadások nem a kormány felbujására és közreműködésével történtek, úgy véli, hogy a kormányt mulasztások terhelik, hogy nem akadályozta meg ezeket az eseményeket.

A jegyzék szerint az ellenzéki pártok a román kormány részéről észlelhető együttműködés hiánya miatt nem teljesíthetik kielégítő módon kötelezettségeiket. A jegyzék végül a választások kiírását szorgalmazza. Aggodalmát fejezi ki és kéri a kormányt, hogy fogantatásoson megfelelő intézkedéseket a különböző visszaélések kiküszöbölésére és a választások megtartása érdekében.

A román kormány válasza a brit jegyzékre nagy körvonalaiiban ugyanazokat a megállapításokat tartalmazza, mint az amerikai jegyzékre adott válasz s biztosítja Nagybritánia kormányát, hogy erőfeszítéseit a moszkvai határozatok teljesítésére irányulnak annak a politikának a keretében, amelynek célja a szabadságjogok biztosítása, a közrend, a nyugalom és a nemzeti feyelem fenntartása a fegyverszüneti feltételek teljesítése és az ország újjáépítése érdekében.

A FELESÉGEM OROSZUL BESZÉL

Irta: Nikodémusz Károly

Ez is csoda, csakugy, mint annak a bizonyos első pünkösdeknek a csodája, amikor az apostolok olyan nyelveken kezdtek beszélni, amelyeket még csak nem is hallhattak azelőtt. Mert hogy a feleségem az egyik napon még egy szót sem tudott oroszul és másnap minden fennakadás nélkül beszélgetett Maruszjával, az olyan bizonyos, mint az, hogy ma pünkösds napja van.

A dolog azzal kezdődött, hogy az elmúlt őszön, egy barátságtalan kódós délutánon, nem várt vendégeket kaptunk. Egy szovjet kapitány kopogtatott be hozzánk s három-négy napra szállást kért magának és feleségének. Magyaros vendégszeretettel nyitottuk meg házukat és szívből is az érkezők előtt. Egyetlen gondunk volt csupán: hogyan értjük meg magunk vendégeinkkel, akik az oroszokon kívül más nyelvet nem beszélnek, és hogyan értjük meg őket mi is, akik előtt a szláv nyelvek közül egyik épp oly ismeretlen, mint a másik.

Az este azon tanakodtunk: mit tegyünk, hogyan értsük meg egymást? Sebésben felhajtottam a könyvtáremekedésekben egy kitűnő üzleti érzékkel, de minden szakértelem nélkül összetekelt magyar-orosz társalgási füzetek, — az egyetlen egyet a mit abban az időben kapni lehetett s nekifutottam, hogy mindjárt az első nap megtanuljam belőle amit csak meg lehet tanulni. Mondanom sem kell, hogy nem sokra mentem. Főkre is tettem hamarosan.

Ezzel azonban nem jutottunk előbbre. „Igaz, azzai sem lettünk okosabbak, hogy

az egész éjszaka nem aludtunk semmit. Az „igennem” folyton „nem”-et s a „nem”-mel folyton „igent” állítottunk szembe. Nem volt jó sem így, sem úgy.

Ennek ellenére reggel mosolygó arccal köszöntöttünk rájuk az „Adjon Istent”, s ők őszintén mosolyogva mondtak valamit, ami nem igen lehetett egyéb, barátságos „Fogadj Istent”. Aztán a poharat is összekocintottuk (valódi kisüstön fött szilvórium izott a pohárban) és tepertűs pogácsával is elnyomtatuk a tüzes italt. Egyéb azonban igazán nem történt. Legálább: ekkor még nem történt.

S hogy később történt-e valami, eljött-e a zugó szél, az első pünkösds csodája és leszállottak-e a kettős tüzes nyelvek, mint hajdanában — azt nem tudhatom. Nekem ei kellett mennem hazulról, a kapitány is eltávozott, a feleségem magára maradt a tüztől pántán fiatal orosz menyecske-vel. Hogy mi történt, azt ők tudhatnák, de ők sem láttak és nem is hallottak semmi rendkívüli vagy csodálatos dolgot. Kint zugott a Nemere, bent pedig lógott az a tűz a kandallóban. De nem árulta el semmi és nem is vedődt észre semmiről, hogy a pünkösds csodája akar megismétlődni nálunk.

Nem tudom — mondom, — hogy mi történt, vagy hogy egyáltalán történt-e valami. En csak azt tudom, hogy mikor haza mentem s beléptem az előszobába, a konyhából igen élénk beszélgetés zaja ütötte meg a fületem. De ez a beszélgetés nem a megszokott rendes beszélgetés volt. Akik a konyhában voltak „nyelve-

ken” beszéltek, mint pünkösdkor az Ur Jézus Krisztus apostolai. Magyar, román, orosz, német, francia szavak kergetőztek egymással s közben olyan frissen születtek szavak is, amelyeket latin, görög, héber szókinccseim tárházában is hiába kerestem s amelyek valószínűleg egyetlen élő nyelvben sem fordulnak elő. De a beszélgetés folyamatos volt és — ami fő, — minden szóból érzett, hogy akik így társalognak egymással, tökéletesen értik is egymást.

Benyitottam a konyhába: Ketten voltak bent: Feleségem és az orosz menyecske. Atófelte tartottak egymást és vidáman s hangosan mosolyogtak. Amint beléptem, felém fordultak és nem magyarul és nem oroszul, hanem egy soha még nem hallott és mégis rögtön megértett nyelven egyszerre mondták: „Mi ketten barátságot kötöttünk egymással”. És ez a barátság tartott nem három-négy napig, hanem három egész hónapig.

Igen, igen! Erdély népei, Európa népei, sőt az egész világ népei: milyen könnyen megérthették egymást valamennyien. Semmi sem szükséges hozzá, csak egy icike-picike jóakarát. Egy kis belátás, hogy kölcsönösen egymásra vagyunk utalva.

Erdély gyermeke: magyarok, románok! Számotokra is elérkezett, itt van a nagy nap. Megértitek-e végre egymást? Van-e szívetekben igazi jóakarát? Csak egy icike-picike! Ha van, akkor végre hozzátok is beköszönt jamarosan a pünkösds csodája.

Ahol valamennyi férfi ács

NEHÉZ AZ ÉLET KÁSZONBAN, DE A NÉP MINDEN BAJJAL MEGBIRKÓZIK

(Kászón, A. N. E. alkalmi munkatársától.) Tél volt, amikor utoljára Kászónban jártam. Azóta már az óhajtott társaságkocsis is megjelent, hogy a kászóniak elszigeteltségén valamit enyhítsen. Ma még csak napi egy járat bonyolítja le a személyforgalmat Csikszereďa között, s ezt bizony csak a viteldij miatt képes megközelítőleg ellátni.

A kényelmetlen zsúfoltság enyhítésére Csikszentmártonban egy kászóni — jóbanulatban levő — erdőőr száll még fel, aki román és magyar népekkel szórakoztatja az utasokat, míg végre valakinek jó ötlete támad és a Csikszereďából vásárolt friss hagymához maradék-kenyeret és turót vesz elő és megkínálja az énekest, melynek fogyasztása idejére a nótázást az felfüggeszti.

Ez események közepette alig veszem észre, hogy már Kászón mezején halad kocsink. Annak ellenére, hogy itt is esőhiányról beszélnek, mégis szebbek a gabonák, mint Csikban, zöldebbek a kaszálós oldalak.

Panaszok, bajok, nehézségek

A szervezeti értekezleten sok panasz hangzik el. Nincs szerencsésültek csendőrköböz. Egyedül Comănescu Tudor Vladimirescu-őrmeester állja a sarat és nem enged semmiféle befolyásolásnak. Biznak is benne a kászóni magyarok. A többiek ellen azonban már számos vizsgálatot vezetett le a megye demokrata csendőrszámnyarancsnoka.

A kászóniak egyöntetűen panaszkodnak egy Udrescu Nicolae nevű birtokosra, aki az Ekések szervezkedésekor nyíltan kijelentette, hogy a románoknak a Maniu pártjában van a helye, nem pedig az Ekésfrontban. Köztudomású, hogy ez az ur-ember 1944 őszén a Maniu-gárdákkal együtt érkezett meg Kászónba, aztán velük együtt távozott és most ismét visszatért.

Baj van végül az iskolakérdéssel is, mert a kászóni állami iskolában nincs magyar nyelven is tudó tanár s a kászóniak önkéntlenül is azt érzik, hogy a régi kultúránál rendszer van érvényben. A demokrata vezetőknek minden erejük igénybevetésével kell megmagyarázniuk, hogy ez csak átmeneti nehézség, nem pedig rendszer. A politikailag még iskolázatlanok azonban nem a magyarázatot, hanem csak a tényeket hajlandók elfogadni.

Ha nincs távbeszélőkészítők,

a vezetéket is leszerelik

Az öt kászóni községnek nincs postája. Kérve nyújtották a postahivatal felállítását. Meg is ígérték, ha a hivatalnak szükséges helyiséget elkészítik. Az meg is történt, s most azt a választ kapták: nincs pénz annak felállítására. Pedig a társasági mindennap el tudná hozni a postai küldeményt. A távbeszélővel is hasonló a helyzet. Mostanig még a vezetéket is megvolt, de az utóbbi időben, mint a felesleges dolgot azt is kezdtek leszedni egyesek, s az oszlopokat kivágják. Több fűrészfűzemet van, akiknek a hiány sok kárt okoz. De a szervezők és a közigazgatás is nagyon nélkülözik.

Az orvoshiány egyenesen kétségbeesítőnek mondható ebben az elzárt világban. A gyógyszerért már meg kellett menni, csak az orvosi recepteket várják. Különösen fontos volna a gyerekek ellenőrzése szempontjából is, mert amint mondják, bizony a szappanhány nagyon érzéketlen hatású.

Az ellátatlanok helyzete ijesztően rossz. De ugyanakkor a Kiszelnik-féle vállalat olyan üzetre is kap kukorica-kiutalást vagonoslag, melyet csak ezután akar felépíteni. Hogy mi történik az ilyen élelemmel, azt csak ő tudja, de tudják mások is.

Mennyire fontos volna, hogy az öt község birtokossága és népe rájöjjön arra, hogy csak a megkezdett szövetkezeti úton tudja megkapni a fáját és a munkájáért járó díjat, s nem marad újra mint a multban: a nehéz munkával és a letartott hegyekkel, tönkretett utakkal itt. A faanyag-

elsősorban gabonát lehetne cserélni, de most elmegy anélkül, hogy egyéb jönné helyébe. A különösen faanyag szállítása miatt az utak nagyon rosszak, pedig a kő- és kavicsrakások is ott vannak az ut szélén.

Miért lanyha a politikai élet?

A politikai szervezkedés is nagyon lanyha. Egyrészt a gazdasági okokkal, másrészt a politika terheivel, s annak kihasználásával van összefüggésben. Mert minden elszigeteltség ellenére a jól informáltak (?) híradása tökéletes. Éppen ezért volna nagyon fontos a rendes postajárat, hogy a demokratikus sajtó rendszeresen eljuthasson Kászónba is.

Nagyon sokan még nem tértek haza a háborúból, de még így is sok a lakosság!

Időszerű és jó lapot akar az olvasó kezébe adni a nemsokára megjelenő „Utunk”

A végső cél: a demokráciára való nevelés

(Brassó.) Nemrégiben köztűnt G. A. I. Gábriák, a neves írók, lapunk számára adott nyilatkozatát, mely szerint „Utunk” címmel hamarosan napvilágot lát az erdélyi magyar írók régóta tervezett folyóirata.

A folyóirat szerkesztősége az alább közölt cikkben most körvonalazza azokat a megvalósítandó feladatokat, amelyek a pusztai irodalmiságon túl átfogó jelentőségűvé emelik az írók kezdeményezését. A cikk ezeket mondja:

Az erdélyi magyarság történetének új, mai szakasza kötelezően írja elő, hogy addig is, amíg napilapjaink korlátozott terjedelemben jelennek meg, olyan köthetetlenként megjelenő, nyolc újságoldal terjedelmű lapot bocsássunk a romániai magyar olvasó elé, mely a súlyosabb fajsúlyú folyóiratnál könnyebb, de a napilapoknál elmélyítettebb modorban tartja számon és tisztázza romániai életünk, irodalmunk és művelődésünk kérdéseit.

A lap csak közvetve politikai és nem közvetlenül, mert közvetlen anyaga, tárgya és célja, nemzetiségi művelődésünk képviselője és szolgálatosa. Mindazonáltal nem független a politikától. Határozott és tudatos a politikai alapszíne: a népi demokrácia, mert ebben a népi demokráciában látja nemzetiségünk és nemzeti művelődésünk fennmaradásának biztosítását. Ez a népi demokrácia elvén nyugvó politikai szemlélet ösztönözi szívvel tekint a haladó szellemű román demokrácia felé, mint ahogy nemzetközi viszonylatban is ez a magatartás jellemzi.

Nemzetiségi művelődésünk képviselője és szolgálatosa nemzetiségi művelődésünk új eszményeinek kidolgozásában való részvételre serkent bennünket. Ez a munkánk csak a mindenkor jó értelmű magyar radikalizmus és jakobinizmus örökei épülhet, áthatva a haladás mai művelődés eszményeivel. Népi demokráciához kötött lelkiismeretünk és erdélyiségünk tudatában mindez elsősorban nevelési feladat. Célunk: érzelmetben és művelődésben a demokráciára való nevelés ott, ahol ez hiányzik, s a népi demokrácia elmélyítése azokban, akikben az új hit már lobog.

Pezsgő, mozgalmas, merevségektől ment, könnyed, de azért igényes lapot óhajtunk adni az olvasónak művelődésünk, irodalmunk, életünk kis és nagy kérdéseiről. Nemzetiségi művelődésünk számos intézményének kerete már adott és biztosított. Számos intézmény kívánság, igen sok még csak papíron van meg. Ezeknek nem csupán a számontartása, de valamennyinek korszerű demokratikus tartal-

a régebbihez viszonyítva. Különösen 1940 előtt Kászonszék egyharmada nem tartózkodott állandóan otthon, idegenben élt, kenyeret és pénzt keresett. Most hazaszorultak, mert a nagy városokba sem lehet menni. Ebből is származik valami haszon: építkeznek. Az 1944 ősi harcok során leégett, megrongált házakat építik fel. Talán nem is pénzért dolgoznak az emberek, mert az nagyon kevés van, hanem egymásnak segítenek. hiszen Kászónban minden férfi ács is. A bukaresti tömbházak nagyrészt kászóni ácsok segítségével építették.

Nehezebb az élet Kászónban, mint akkor, amikor még a világot járták, de a kászóni nép ezzel is megbirkózik és győzni fog, mert a demokrácia segíti.

Bákay Domokos

Világ, világ...

Világ világ te esz világot,
Elhervadsz, mint virágos ág,
Elhervadól, elsorvadól,
Felelted a madár dalot.
Mert nem szeretted a fiad,
Aki esőkölt, kitagadtad.
Hagyta, hogy bánatban éljen,
Gazdagoktól ételt kérjen.
Ne legyen jó meleg háza,
Ahol tündérelány várja.
Legeslegjobb barátodat,
Be esufoson kitagadtad.
Kitagadtad bottal verted,
S ha sirdogált csak nevetted,
Hej te világ nem voltál te,
Szegényeknek jó szülője.
Ezért fogsz most elhervadni,
Elhervadni, elsorvadni.

Biró Csaba

GYERMEKOTTHON a Szovjetszövetségben

A szobánforgó gondozó egy moszkvai lakás tágas termében van berendezve. A szobák világosak és szellősek. 50 gyermek vidám zaja hallatszik itt reggeltől estig. akik közül a legfiatalabb egy éves, a legidősebb pedig még nem töltötte be a négy esztendő.

Reggel félkilenc és féltíz között hozzák be a munkába szülő apróságait, itt az a házirend, hogy a gyermekek tisztán és takarosan lépnek be a szobába és ugyanugy távoznak is este, ha az anyák vagy az apák munkavégzésével értik jönnek.

Kézműs után valamennyien reggelizni mennek. Tejet, kávé, vagy kakaót kapnak vajkenyérrel és sajttal, utána pedig rizst, vagy más kását. Ez a megszokott reggeli étkezés. Minden gyerek köteles megenni azt, amit kap. Erre a nevelőnk gondosan ügyelnek.

Reggeli után a gyermekek játszanak a nevelővel, a kisebbek és a nagyobbak külön csoportban. Minden csoport számára játékokkal bőven felszerelt külön szoba van berendezve. Később együttesen az udvarra mennek és a szabad levegőn hancuroznak ebédig, amit itt félszáz szőlőfának felf. A séta és szabadtéri játék közben a gyermekek alaposan megéheznek és így a tányérkák dőlben gyorsabban ürülnek ki.

Az ebéd minden nap három fogásból áll. Az ételapó a gondozó vezetője naponta állítja össze és az rendkívül változatos. Az adagok kiosztását orvos ellenőrzi. Friss hús, tej, tejföl, különböző kása és kompot kerül minden nap az asztalra. A kisdédek étlapja különbözik az idősebb gyermekekétől. A gyermekek életkorát figyelembe veszik az egész étkezési rend meghatározásánál.

Ebéd után az egész társaságnak aludnia kell. Külön alszanak a legkisebbek és az „idősebbek”. Mindegyiknek tiszta kis ágya van. A gyermekek ruhadarabjait az ágy melletti asztalkára helyezik s két órán át alszanak.

Amikor kialakultak magukat, ismét először kezdődik a játék, a mese, vagy ha szép idő van, a séta. Ez a délutáni foglalkozás, ami után a gyermekek újabb asztalhoz ülnek. Nem sokkal később megjönnek azután a szülők, hogy hazavigyék a gyermekeiket a következő reggelig.

A vasárnapot a szülők rendszerint gyermekeikkel együtt a bölcsődében töltik.

Annak ellenére, hogy ez a gondozó nagyon kicsiny a főváros többi hasonló intézménye mellett, ugyanolyan gondot fordítanak rá és minden kiadását az állami költségvetés fedezi. A kicsinyeknek rendkívül gondoskodásra van szükségük. Ezért az ötven gyermekre tizenöt főből álló személyzet ügyel fel: vezető, orvos, öt nevelő, egy főnevelő, három idősebb felügyelő, gazdasági intéző, szakács, mosónő és konyhalány. Ennyi ember gondoskodik a gyerekek jólétéről. Különösen fontos szerep jut az övönöknek, akik szakadatlanul a gyermekekkel foglalkoznak, vagy pedig azzal törődnek, hogy minden tekintetben kitágítsanak legyenek ellátva.

Ilyen gyermekgondozó tizezerszámra van a Szovjetszövetségben.

Nagy blockház főutcán

5 üzlethelyiséggel, 13 modern lakással és központi fűtéssel eladó.

LANDAU, Brassó,

Strada General Traian Moşoiu No. 25.

Telefon: 17-23.

Ujra kinyílt a pánkösdi rózsza Rapsonné regés várának tövében

(Gyergyószentmiklósi) Tavasgepko- csink lassu ütemben halad a Görgényi Havasok kanyargós országútján. A párás hajnali napfényben pipálnak a hegyek, csillogó harmatcseppek ezüstözik be az évszázados fák viharverte lombját. A Kisküküllő párhuzamosan kigyózik a poros úttesttel, s amikor a Karbóhági tetején megállunk, megmosakodunk üdítő vízben.

Gyalog igyekezzünk a Szék havasa felé, ahol a pásztörök egy ősi emberi lakóhelyet mutogatnak, a neve Illyésmező. A gazdag, selymes füvel benőtt tisztás szélén magasra kiemelkedő vörösszürke sziklamaradékok tetejéről nézegeti a Görgényi Havasok uszó felhőinek bolondos játékát a Rapsonné vára.

Öreg pásztor a Vezetőnk, keveset beszél, inkább csak pipázik, Szarvas bajusza alatt mosolyog a csodálkozásunkra, szemé sarkából lesi minden mozdulatunkat. A vár körül virít már a pánkösdi rózsza, moha pora sincs annak, aki a rózsák őseit valamikor elültette. Minden pánkösdi ünnep előtt kivirul, s tömegével párosra festi zúzmós falak alját.

A várból a Kacatető felé újra a régi ut nyomat látszanak.

— No, lássák-e? — Bök az öreg a kezével az út felé. — Az az ördög útja.

Miért hívják ördög utnak? — kérdezzük kíváncsisággal.

Az öreg egy pillanatra gondolkodik, pedig egyet a bajuszán, s csak aztán felel.

— Azért, mert a szépséges Rapsonné az ördöggel építette. Minden vasárnap ezen az úton ment a kolozsvári templomozásra. Azt mondják, hogy erőst sok kincset alkudott ki a huncut ördögevért: egy hegy aranyat, egy völgy ezüstöt kellett az utat fizetni.

— Alig csinálták meg az alkut, alig fordult egyet a föld, készen állott az út a hegyeken keresztül. A munka végeztével az ördögevért a pénzért kérte, mire a szépséges Rapsonné összemarkorta a jobbik keze három ujját, reárákott egy aranytalért, a tenyere völgyébe tett egy ezüst garast s odanyújtá az ördög eféjébe s azt mondta:

— Itt van a megszállt hegy arany, s völgy ezüst.

— A becsapott ördög szörnyűséges haragra lobbant, beléfut a sípjába s a pokol tenekeiből elékaszórolt ördögök egy szempere alatt összetörték az utat, de összehajolták a várat is. Nem maradt itt kö, kövön.

— Aztán derékra ragadták Rapsonné is. Nagyot dobbantott az ördögevért, erre kettéhasadt a sziklahegy, s a résen elvitték a hamis asszonyt a poklok mélységes legmélyére.

A történet megszakadt, s az öreg mesélő lassan visszafelé fordul.

— Ejtsze mehetünk es.

Mégegyszer megnézzük ezt a szép tájat, szakítunk egy-egy pánkösdi rózsát, s lassan elindulunk az út felé.

Amikor a szakadék-végére érünk, a vén pásztor megáll.

— Ujhoidas, viharos éjszakán, a vár körül a pásztörök még ma is sokszor hallanak visító hangokat. Ugy mondják, a pokolban égő Rapsonné kéri a segítséget a jennivaló világtól.

A gépkoocsnál megköszönjük az öreg pásztornak a vezetést, s lassan elindulunk a kanyargós úton, át a Bucsin tetőn a gyergyói medence felé.

Csiky József.

Csikmegyei olvasóink figyelmébe!!!

Apró- és kereset hirdetések eredeti kiadónál, Csikszeredei megbízottunk veszi fel.

Csikszeredei, Kossuth Lajos utca 74.

SIPOS BELLA novellája:

KÉT VASUTI JEGY

1.

A fogorvos felesége kitépett az udvarra, hogy szabaduljon a lakásban terjengő fojtó gyógyszerzajtól. Hátát nekitámasztotta a vadszöllővel befutott tornácoszlopnak és cipője orrával apró kavicsokat turkált ki a földből.

Az udvart ritka léckerítés határolta. Az utcán járókelők látták az asszonyt és köszöntek neki. Mindenki ismerte, mert csak két fogorvos volt a városban. A kövér patikus már messziről mosolygott rá. Tetsett neki az asszony, kíváncsi volt a vadászó vadászra. A vadszöllő oszlophoz támaszkodva, kékszíni nyári ruhájában, gömbölyű mellével és a nyakán egybecsavarodó sötét hajával. Szép nagydarab nőszemély — gondolta és vigyorgott. Az asszony gyomra felémelyedett. Halvány mosollyal biccentette meg a fejét.

Azután egy ideig nem jött senki. Izgalom fogta el, mert arra gondolt, hogy ma elutazik. Nem látja többé a házat, az udvart, ahol tíz esztendő telt el a férje mellett. Képzletében megjelent a fogorvos sárga, beesett arca, a magas kopaszodó homlok, a csapzott, fekete bajusszal körülrajzolt száj. Mit fog tenni, ha megtudja, hogy elhagyta? A torka úgy összeszorult, hogy alig bírta lenyelni a szájaiban összegyűlt nyálát.

A lakásból kihallatszott a játszadozó gyermekek tereferéje. — Most te leszel a vendég és én a háziasszony... Köszönj, hogy kezesköltöm néni... Kintűn ez a piskóta, maguknál nem éri az ember, hogy háború van... A két cernavékony gyermekhang gondatlanul feleselgetett egymással.

Fejét hátrahajta az eget nézte. A nyár-eleji égből kéken ragyogott a piros tetejű házak felett. Néhol füstszűrű könnyű felhők usztak. Ezeket követte pillantásával, miközben az elmúlt tíz esztendő egy-egy emléke-elevenedett meg benne.

Halkan a nevén szólították. — Elza!

Az ügyvéd volt. Levett kalappal állt a kapu előtt.

— Bejöhettek?

— Igen, nincs itthon a férjem, csak a gyermekek. — Gyorsan és izgatottan beszélt, elharapva a szavak végét. — Már várta. Miért nem jöttél előbb? Azt hittem, meg kell fulladnom, úgy idegesít a várakozás. Közben minden eszembe jutott. Szeretnék már tudni az egészen.

A férfi kecsesen, csipőre támasztott karra állt előtte. József szürke utruha simult alacsony, finoman mintázott alakjára. Puhán hullámos szőke haja, élénkpiros, duzzadt szája és mélyenfekvő szemének pillantása csupa magabizás volt és nyugalom.

— Csak nem vagy ideges? Semmi okod sincs rá. Lelkiismeretfurdalás? Elavult valami, régen kiment a divatból. Gondolj arra, hogy jogod van mindenhez. És örülj, hogy megszabadulsz ettől a nyomorult fészekből.

Karjával félkör alakú mozdulatot írt le a város felé. Megvetésben benne volt az egész kisváros, a sétány, a polgármester szobra, a mozgóképszínház, a sarki fűszerüzlet. És az emberek is. A patikus, az adószínt, a rendőrfőnök, a rőfős, a kávéházi

pincér, az egész lakosság.

— Először a fővárosba megyünk, aztán, ha vége a háborúnak, nyitva áll előttünk egész Európa. — Ismét kört írt le a karjával, de ebben a mozdulatban már lendület volt és elragadtatás.

Az asszony megnyugodott. Ha együtt volt a férfivel, vakon engedelmessé vált. A titokban és mohón váltott csókokon kívül ez volt neki a férfi: biztosság és uralkodó akarát.

A férfi előhúzza a tárcáját. — Nézd, itt vannak a vonatjegyek! Legkésőbb tízenegyre légy az állomáson. A miénk a harmadik vágányról indul. Én csak aztán megyek oda hozzád.

Az asszony beleegyezően bólintott. Enyhe szél lebbentette meg a vadszöllőleveleket. Valamely közeli kertből langyos hársfaillatot hozott. Sokáig nézték egymást, míg végül gyermekhang kiáltott.

— Anyu!

— Meni! — mondta a férfinak. — Meni! — De úgy kapaszkodott a tekintetbe, mintha nem akarna elengedni.

A bőrdők az előszobában álltak. Könyvű lesz az egyiket megfogni és észrevétlenül kisuranni az ajtón. Mosolygott azon, hogy mire jó a légvezély. Nem feltűnő az utrakész bőrdők. Aztán lekvároskenyeret adott a gyermekeknek, megfésülködött, port törölt az ébédlemben, kinézett a konyhába, hogy mit csinál a család. Mégis nehezen mulott az idő.

2.

A fogorvos jókedvűen jött haza. Megcsókolta az asszony homlokát és megismogatta a szőnyegen játszadozó gyermekek fejét. Széttérpesztelt lábba állt fölöttük, mint egy kiszáradt fekete fa. Bekapcsolta a rádiót is. Előbb zene szólt, aztán előadás a tengerészeti fejlődéséről.

Háromnegyed tízenegykor elhallgatott a készülék. Eppen mikor az asszony indulni akart. Légvezély! Megdermedt, mint ha kövé vált volna.

— Jaj, — mondta halálraültán — már megint jönnek. Szörnyű ez. Te! — fordult a férjéhez — én még átszaladok Linuskához cernáért. Ha le kell menni a pincébe, legalább köni fogok.

A rádió városneveket mondott és figyelmesebben vigyázott parancsolt. A fogorvos váratlan erőlfel szőlt rá. — Szó sem lehet róla. Mindjárt mi követkehetünk.

— Miért? Bennünket ugyem bombáznak, egy ilyen eldugott ócska fészket.

— Bombázhatsz. Fontos vasúti csomópont vagyunk. Ezen az állomáson most Európának minden háborútól felbolygatott nemzete megtalálható. Lőszert, katonákat, katonai utánpótlást.

Az asszony kétségbeesve nézett rá. — El kell mennem, engedj!

De a fogorvos megfogta a karját és szorította. — Megbolondultál? Most akarsz elmenni? — S mert az asszony ki akarta huzni a karját, dühösen visszarántotta.

Ez a birkózás csak néhány pillanatra tartott, mert a rádió az ő városuk nevét mondta.

— Légvezély!

A férfi elengedte az asszonyt. — Hozd

a gyermekeket! — parancsolt és szaladt az előszobába a bőrdőkért.

Az asszony kezét tördette és halkan jajgatott. Mindenképpen ki akart jutni az állomásra. Olyan feszültséget érzett, hogy azt hitte, a falat is keresztül tudná törni. De nem tehetett semmit, mert kint vijjogva, idegtépő borzalommal felüvöltöttek a vészkiáltók...

3.

Az ügyvédet már a pályaudvaron érte a riadó, a harmadik vágány mellett. Halkan káromkodni kezdett. Most mit csináljon? A vonat ki tudja mikor fog beállni. Elza vajon elindult-e? Megnézte az óráját. Tíz perc múlva tízenegy. Biztosan elindult, tízenegyre beszéltek meg. Most hol keresse? Közben mozdonyok toltak el mellette és vasutasok futkostak. Egy kapus kiabálni kezdett, hogy a civilek hagyják el az állomást. Miért kell elhagyni a pályaudvart? Itt ugyem bombáznak. Vaklárma az egész. Elhatározta, hogy szénéz a pályaudvaron, hátha Elza kijött, nehogy elkerüljék egymást. Sietve elindult a vonat és mozdonyok utvesztőjében, hogy megkeresse a kéruhás asszonyt.

— Ezen a napon mintha egész Európa találkoznék ebben a nyomorult fészketben — gondolta a férfi, amint egyre fokozódó idegességgel rohant föl és alá a katonákkal tömött szerelvények mellett. Voltak ott németek, olaszok, egy szerelvény görög foglyokkal, két lezárt kocsi zsidó száműzöttekkel s fenn magasban, a tiszta és ragyogó júniusi égen méhrajserű zúgással megjelentek az angol bombázók.

Nem álltathatták magukat azzal, hogy nem fognak bombázni, mert a vezérgép kiaválva a rajból, leheletszerű füstcsökkel rajzolta körül a pályaudvart és környékét. Zúrzavar és kiabálás töltötte be a levegőt. A katonák futottak, nehéz felszereléseiket maguk után vonszolták. A foglyok dörömböltek a kocsi falán és különféle nyelven üvöltözték. Az ügyvéd is szaladni kezdett. Rohanó emberekbe ütközött, nyitott kocsiokon tört keresztül, bőrdőnjét elvesztette. Átjutott a kerekek alatt, de utjában vonatkadályba ütközött. Aztán néhány méterrel előbb, az összegabalyodott embertömegben, mintha az asszonyt látta volna. A nevét kiáltotta és kinyújtotta a karját, hogy elérje...

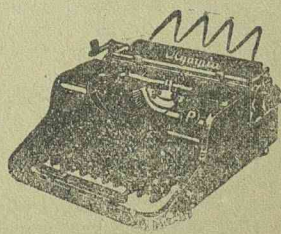
4.

Aznapi délután a kisváros minden épkezláb lakója kint volt az utcán. Egyesek romokat bontottak, jegyzőkönyvet vettek fel, sebesülteket szállítottak, mások élénken tárgyalták a támadás minden részleteit. A patikus izzadton jött az állomás felől. A fogorvos háza előtt megállt, hogy elmesélje, mit látott a pályaudvaron.

Csupa rom és halott mindenütt. Széné égett kocsi, kifordult belü emberek. Megtálaták az ügyvédet is. A ruhájáról ismerék rá, mert a feje egészen szét volt roncsova. Két jegyet találtak a zsebében. A fővárosba akart utazni. De vajon ki lehetett a másik jegy? Mert egy embernek ugyebár, nincs szüksége kettőre. A kalapját hátrátolta a homlokán és megkérdezte a fogorvost, hogy hol a felesége.

— Nagyon megviselte a támadás — válaszolta a fogorvos. — Nagyon érekeny asszony. Olyan sírgöröcsöt kapott, hogy alig tudtuk lecsillapítani. Most a gyermekek vannak mellette és vigasztalják.

Todor Ion jun.

tró-cimező-számoló-könyvelő-sokszorosító-gépjavitó szakműhelye — új gépek lerakata

BRAȘOV, Str. Reg. Carol 31 (volt „Olimpia“)

Iroda az udvarban

TELEFON 29-47. — Keresk. Kam. bej. sz. 4798/1941.

Egy vörös katona sirjánál

E rémület-kavarta téren — künn Zuglóban, a városzálon —, miként a Bizalom, úgy áll hamvadt házak tövében, didergő pocsolgók körében egy vörös sírhalom.

Állok előtte, némán, nézem, cirrlii betűt meg nem értem, osupán találgatom: Szibéria, Krim volt hazája? Ljermontov, Puskin unokája? A sirr így faggatom...

S ki küldte? Kolhoz? Gyár? Vagy bánya? meghalni az idegen tájra, hogy őrre holtan is a barbárt, ki Napunk letépte, ki tüzet dobott a vetésbe s kiitta kutjaink!

Igy faggatom... s mintha felelv, a hamvadt tér fölő emelve Ótágu csillagát: Őt ujjával mutat Keletre, hol — nézd csak! — zudul megerevedve gyár, bánya, pusztaság!

Mily áradéll! Nézd! Gyárak ezre gyöl már köré és egyre, egyre, ezil sikong, gép dohog s az apró falvak, kertek, földek a sírhalom köré ömölnek és zugó traktorok!

Őt hirdetik, Órda zengnek minden földnek, minden egneknek s zengi minden elem — s a dult terek, az utcák, házak zengik: Óvle dus e század, mert ő győzelem!

Az újjáépítés ott jelentkezik a legerősebb ütemben, ahol legnagyobb volt a pusztulás

Néhány adat a harmadik öt éves tervről

A hat éves véres tűzvész már több, mint egy esztendeje véget ért. A megkínzott emberiség a hosszantartó vérgőzös időktől kábultan, szédelegve eszmél. De már van ország, ahol a háború okozta nehézségek ellenére is megjelent a termelő munka. A béke munkája, hogy új jólétet hozzon a tömegek számára. Lássuk hát mi történik a Szovjetszövetségben?

Egyedülálló, hatalmas kísérlet

Egyedülálló hatalmas kísérlet volt a híres első öt éves terv, amit a szovjetállam maga elé tűzött. Arról volt szó, hogy egy közel kétszázmillió népi teljes életmenetét öt évre előre megállapítsák. Talán túlzás lett volna a tervet apró részletekig kifejteni, mert akkor a tervezetet készítő kománynak nem lett volna egyéb dolga, mint pontos napi tervet adni minden eddig született, sőt születendő szovjetpolgárnak. De mindenestre hallatlanul gazdag tartalma volt az első öt éves terv, amely nem csupán az ország gazdasági kifejlődését igyekezett a lehető legkisebb részletekig megszabályozni, hanem gondja volt a tudományos, közművelődési, nevelésügyi, művészeti társadalmi és egészségügyi élet igényeire is.

Az egész nemzet számára öt évre előre kidolgozták a műszaki tervet, mint ahogy minden vállalkozó — habár rövidebb időre — tervet állít fel, hogy mit és hogyan termeljen a gyára. Minden év elején ugynevezett „ellenőrző számokkal” ellátott részletes tervet bocsátottak ki, amely a tervnek arra az évre vonatkozó céljait tartalmazta. Ezenkívül havonta még egy részletesebb tervet is dolgoztak ki.

Az öt éves tervnek elvileg elismert célja az ipari és mezőgazdasági termékek oly mennyiségre való fokozása, hogy a Szovjetszövetség megfelelő időn belül képes legyen a haladott világ termelését elérni, sőt túlszárnyalni. Az első két öt éves terv reményen felül sikerült.

Ebbe a boldogan építő, szorgalmas méhkasba gázolt bele 1941-ben a fasizista csizma. Abbamaradt az építő munka. Mindenki fegyvert ragadott, hogy a betolakodó gyilkosokkal szembeszálljon és megvédje eddigi munkája eredményeit. A németek által megszállott területeken építési terv, korszerű gyárak, kutatóintézetek, egyetemek, lakóházak váltak felégett, összetört, kirabolt, a felismerhetetlenségig szörzseroncolt csonkokká.

A dnyepropetrovsk-i páratlan méretű vízierőteleptől, amelynek csodájára jártak a világ szakértői, a sztálingrádi óriásgyárakig és a Krim-félszigeti gyönyörű munkásüdülőig minden romokban hevert. A németek mindent elkövettek, hogy a szovjet ipart örök időkre tönkre tegyék és nem titkolták, hogy a szovjetnépet is ki akarták irtani. Erre a Hitler Mein Kampjából a nürnbergi perig mindenhol kétségbevonhatatlan tény derült.

Az újjáépítés a legszembetűnőbb alakban és ütemben most éppen ott jelentkezik, ahol a pusztulás a legnagyobb volt.

Kétszáz millió ember feladata

Ilyen körülmények között fogott hozzá a Szovjetszövetség népe a harmadik öt éves terv készültviteléhez.

Kétszáz millió ember ég a harmadik öt éves terv lázában. Az első két terv sikerült. A világ egyik legnagyobb, de legelmaradottabb országát emelték a szellemi és anyagi jólét o'yan fokára, amilyenre a világtörténelemben — ennyi idő alatt — még nem volt példa és ezzel megközelítették a leghaladottabb nyugati államok színvonalát.

De mi történik ma a Szovjetszövetségben? Husvétii számunkban néhány fontosabb számadatot ismertettünk az új öt éves terv elképzeléseiből. Gyakran közülünk és közül a világsajtó újabb és újabb adatokat a páratlan méretű tervről, amelyről korlátolt terjedelmű újságcikkekben lehetetlen részletes leírást adni, mert a kérdés annak ellenére, hogy egyszerű, részleteiben mégis bonyolult. Egyszerű, mert hiszen nem folyik egyéb, mint pontos és tervszerű végrehajtása az új öt éves terv-

nek. Bonyolult, mert ez az öt éves terv alapjaiban változtatja meg egész ország-részek külsejét.

Jellemző az új öt éves tervre, hogy azon a végtelen kiterjedésű ország sokféle nemzetisége soha nem tapasztalt lelkesedéssel és egymással versenyezve dolgozik. Bizonyos, hogy az egész Szovjetszövetség területén nincsen egyetlen télen kéz sem. Ez a megállapítás egyaránt vonatkozik a teljesen elpusztított nyugati területekre éppen úgy, mint az épen maradt és a háború folyamán újabb fejlődésnek indult keleti vidékekre.

Ezer és ezer jelentés, tudósítás számol be arról, hogy az új öt éves terv egyre több csúcsteljesítményt eredményez a munkában. Vaskos könyvet lehetne írni azokról a lelkes erőfeszítésekről, amellyel a Szovjetszövetség minden sarkában a munka minden terén újabb és újabb csúcsteljesítményeket akarnak és érnek el a dolgozók. Mindenki saját szívügyének érzí a terv sikerét, mert saját és gyermekei jólétéről van szó.

Szédítő arányok — szédítő eredmények

Az ipari tervek számadatai szédítő arányúak. Ha az előbbi tervek nem jártak volna teljes sikerrel, az ember kétkedve csóválná a fejt a kivihetőség tekintetében. De már az eddigi eredmények is túlszárnyalták a legvérmesebb elképzeléseket. Dnyepropetrovskban, ahol a németek kivonulása után 180 kövön nem maradt, a nagy fémipari üzemek egy része már teljes üzemben van. Már tömegesen szállítják a vasuti kocsihoz szükséges alkatrészeket. Mariupolban például, a teljesen elpusztított kényszerű építletének helyén a réginié-

sokkal nagyobb, korszerűbb gépekkel felszerelt hatalmas üzem dolgozik, amelyek a műszaki világ minden vívmányát felhasználják a kenyérgyártás jobbá és gyorsabbá tételére. Asztrahánban a sztálingrádi harcokban nagy károkat szenvedett volgai hajók pótlására olyan hajógyár épült, amely egyszerre harminc hajót képes befogadni. Leningrádban a rádióüzemek a nagyszámú új adó-készülékeken kívül huszmillió legkorszerűbb vevő-készüléket gyártanak.

Ukrajnában, amelyet joggal neveznek a Szovjetszövetség gabonatarának, a német háborús pusztítások ellenére a nyári kalászosok vetési tervét 106.6 százalékkal haladták túl és ami még ennél a százalékszerű végrehajtásnál is fontosabb, a munkálataikat sokkal gyorsabban hajtották végre, mint az elmúlt évben.

A Szovjetszövetség orvosi főiskolái az öt éves terv folyamán 95 ezer új orvost képeznek ki. Az orvosképzés egyik főeleme a nő és gyermek egészségvédelme lesz.

De nagy gondot fordítanak arra is, hogy a munkában elfáradt dolgozó szabadságát is méltó módon tölthesse el. Kintőben megszervezett mozgalmak keretében a tengeri és magaslati fürdő- és üdülőhelyek ezrei minden kényelemmel felszerelve várják a pihenni kívánók milliónyi tömegét. És ami itt is a leglényegesebb: ebben az évben sokkal több gyógyintézet és üdülőhely áll rendelkezésre, mint tavaly. Jövőre pedig még több lesz.

Mind ez pedig végtelenül egyszerű és érthető. A Szovjetszövetségben a nép békét és jólétet kíván. Érthető, hogy nagy lelkesedéssel dolgozik a saját jólétén és ugyanolyan lelkesedéssel száll szembe mindazokkal, akik ezt tőle el akarják venni.

Tiboldi Béla

Miért késik a csiksomlyói gyapjufeldolgozó üzembehelyezése?

(Csiksomlyó, a N. E. kiküldött munkatársától.) Több alkalommal foglalkoztunk már a csiksomlyói gyapjufeldolgozó sorával. A feldolgozó célja az volt, hogy Csikban lehetőségeket teremtsen a gyapjufeldolgozás irányítására, valamint az is, hogy a nép kezébe egy darab kenyérről többet adjanak.

A néhány hónappal ezelőtti helyszínen járt brassói szakemberek megállapították, hogy nagy véték a teljesen korszerű gépeket pusztulásnak hagyni, kitéve a szabad ég alatt annak, hogy a természet viszontagságai, valamint egyes lelkiismeretlen emberek tönkretegyék és értékes anyagát eltalajdonítsák.

Már régebben tervbevette a helyi közbirtokosság az üzem sorsának kézbevé-

telt. Egyhangú határozatot hozott: az üzemet a legrövidebb időn belül meg kell indítani, annál is inkább, minthogy a környéken nincsen hasonló üzem. Két vágteret is megszavazott az üzem rendbehozására, valamint annak megindítására. Ajánlatát a vármegyéhez be is adta, de az úgy valahol elakadt. Holott az ajánlattevő közbirtokosság csak egyet akar: mielőbbi munkaadást az üzemnek.

Félő, hogy a késedelmeskedés következtében a gépezetek megsemmisülnek. A közbirtokosság, é minthogy az üzemnek nem tulajdonosa — nem veheti kézbe annak védelmét. Ha az ügyben legrövidebb időn belül intézkedés nem történik, az üzemből semmi sem marad. (h. e.)

GYÜMÖLCSSELTEVÉS CUKOR NÉLKÜL

Mit ír egy munkásolvasónk?

Ha figyelemmel kísérjük a gyümölcspiac árait, látjuk, hogy napról-napra erősen esnek az árak, olcsóbb lesz a meggy, a ribizli, egres, földieper és málna. A háziasszonyok mégis busulnak, mert a cukorhiány miatt nehéz kérdés lett a befőzés.

Mindenki tudja, hogy cukor nélkül is lehet gyümölcsöt eltenni, de idegenkednek ettől, mert attól félnek, hogy az ilyen módon befőzött gyümölcs megromlik.

Az alábbi közölt módszer szerint — melyet Grandpierre Géza hosszafalusi munkás küldött be — négy-öt évig is eláll a gyümölcs.

— Lehetőleg frissen szedett, gondosan kiválogatott, hibátlan gyümölcsöt hosszonyaku üvegekbe teszünk. Hogy a gyümölcs minél szorosabban legyen benne, a megtöltött üveget puha tárgyhoz ütögetjük,

hogy jól összesajtolódjék. Ezt többször ismételtük, míg az üveg teljesen megtelik. A nélkül, hogy vizet öntenénk rá, a tetejére tisztá, ritka szövésű vászondarabot dugunk, majd pergamenttel szorosan lekötyük. Az üveg nyakát forró szűrővel körülvesszük, hogy az erős párolást kibírja. Utána a rendes időtartam kétszereséig pároljuk.

Ezzel a módszerrel, minden hozzáadás nélkül hosszú évekig eláll a gyümölcs. Nagyon fontos az üveg tökéletes tisztítása és szódás vízzel való csíráztatása. Legmegfelelőbbek az aprószerű gyümölcsök, de nagyobb gyümölcsöt is el lehet tenni apró szeletekre vágva, hogy az üveg száján beférjen. Használatkor a gyümölcsö-görbített huzallal könnyen ki lehet szedni az üvegből.

HA ARADRA JÖN

okvetlenül keresse fel a „SAVOY” kerthelyiséget (Iparoskör) Braiann utca. Állandóan frissen készült ételek és kitűnő italok olcsó árban. — Ebédkoszt. Minden este Halász M. Pista jazz zenekara muzsikál. — Idegenek Állandó találkozási helye.

Látogatás egy fiatal művésznél

(Sepsiszentgyörgy) Az egyik kereskedés kirakatában érdekes, új fellogású festmények látnak kiállítva. Két arcképet és egy utcaképet. Rövid érdeklődés után megtudjuk, hogy a képek Erdős László alkotásai. Alkotójuk Bodokon lakik.

A délutáni vonattal kiutazunk Bodokra, hogy megtekintsük a fiatal, székes művész sarj műtermét. Díszes, virágos kertés házban lakik Erdős László. Ahogy a kapun belépünk, fiatal felesége szalad elénk.

— A férjem dolgozik — kapjuk a felvilágosítást.

Nagy, világos műteremben találjuk az alkotót, a falakon, a földön, az állványon, mindenütt festmények néznek a belépőre.

— Már hatodik éve dolgozom — magyarázza Erdős László. — Végül Lajos és Faragó Ferenc festőművészekkel tanultam. A háborúban megsebesültem s úgy volt alkalmam továbbképzésre. Olajfestés, temperát, akvarell és pasztell dolgozom. Rengeteget olvasok s legfőbb vágyam a tanulás.

— Mik a terveid? — kérdezzük.

— A brassói kiállításra készülök, a művészet kedvelő közönséget néhány népi tárgyat képpel akarom megfűteni. Összesen Kozlovára szándéksom felmenni, de minden vágyam az, hogy külföldön folytassam tanulmányaimat.

Nem zavarjuk tovább, elbúcsúzunk a fiatal mestertől. Talán még nincs kifejlődve teljesen, de a szorgalmas tanulás komoly sikereket elérő művész nevelhet belőle.

A falvak világosságot várnak

(Csiksomlyó, a N. E. kiküldött munkatársától.) Lelke van ennek a községnek. Amint házait, régmódi patinás épületeit nézzük, érezzük, hogy multja, történelme van Csiksomlyónak.

Csöppet sem csodálkozunk, hogy a székelly ballada innen indult el, s itt emelték fel a csiki Népfőiskola finom megjelenésű, székelly stílusú épületeit. Nem csodálkozunk, hogy a közelmúlt években az egész Székelyföldről seregestől jelentek meg gazdajitak a Népfőiskolában, hogy magukat az életre képezzék, továbbfejlesztést adjanak minden székelly vidék gazdasági erejének.

Most is teljesíti hivatását az intézmény. Most is a művelődés hangjait halljuk az épülethől. Egy sereg székelly leány készül arra, hogy az ifjuság nevelője legyen.

De mégis úgy érezzük, Somlyónak még egyéb céljai is vannak.

A népfőiskolák újra való kiépítését a MNSZ. néhány hét előtt megindította. Somlyónak itt kell újra bekapcsolódnia a csiki szellemi élet irányításába. Somlyón újra föl kell ébreszteni az eddigi művelődési szerepvállalás vágyát, mert az erre hajlandó lelkesége nem szűnt meg. Csak a paraszat kell föléleszteni, hogy lángba kapjon és világossága újra szétáradjon a székelly falvak felett.

Mert a falvak várnak. Apró házaiban várják, hogy világossághoz jussanak.

Holló Ernő

Kész hálószoza

BUTOROK

festve furnirulánza
modern kivitelben állandóan kaphatók. Strojá Dezső, épület és műbutor asztalos Sepsiszentgyörgy, Brassai Sámuel u. 44. (volt Csaba utca). Vidékre felelősség mellett csomagolva.

* Csikszeredán apró- és keretes hirdetések eredeti kiadói hivatalt áron felvesz ottani megbízottunk, Kossuth Lajos-utca 74 szám.

Kisebb nagyobb

házak - telkek
a város különböző pontjain, jutányosan eladó

„LANDAU”-nál

Braşov, Strada General Moşoiu 25.
Telefon 17-23

VARGA KATALIN

A június végére tervezett könyvnapok alkalmából jelenik meg a Józsa Béla-Athenaeum kiadásában ARADI VIKTOR Varga Katalinról írott könyve, Bányaí László előszavával. Ebből az alkalomból közöljük Mária Bélának, a neves demokrata írónak kitűnő rövid jellemrajzát a szabadságharcos magyar asszonyról.

A szabadság egy kiváló és kevésbé ismert harcosáról akarunk itt szólni: Varga Katalinról, erről a forradalmi életű és bátor magyar asszonyról, aki a múlt század negyvenes éveiben az erdélyi Érchegység zord sziklái között a bányai sorban tartott román parasztlak sorsának jobbrafordulásáért élt és küzdött.

Míg itt, az aranybányászás vidékén az urak mesés kincseket halmoztak fel, a jobbágyok éhhalálra voltak itélve.

Ilyen állapotok érlelték meg 1870 táján az érchegegyeségi módok felkelését a nemzetiségeket elnyomó osztrák császári hatalom és a császárság árnyékában baszkodó nagybirtokos magyar nemesség ellen. A módok fölkelésének vezérei Horia, Cloșca és Crișan voltak.

A lázadást a császári herceg elfojtatta és a megtorlás könyörtelen volt. Horiát és Cloșkát kerékbe törték, Crișan öngyilkos lett. A nép pedig még mélyebbre süllyedt az elnyomatásban.

Ez a zaklatott és veszélyes vidék Varga Katalin működési területe. Senkise tudja, hogyan került az érchegegyeségi bányásznap és a román parasztlak közé. Ő maga Kóhalom mellett, Halmagy községben született, 1802-ben. Fiatalabb éveiről csak annyit tudunk, hogy árvalány volt és sok szűkséget szenvedett. Férjhez is ment. Férjéről ny tudjuk, református pap volt.

Varga Katalint 1841-ben ott találjuk már parasztlak között. Kérvényt szerkesztett nekik, melyben a bécsi udvarnak felsorolja a jobbágyok sérelmeit. A Horia és Cloșca-féle felkelés óta, az Érchegységben a jobbágyok helyzete nem sokat változott. A nemes urak és a hivatalnokok

jobban zsarolják a népet, mint bármikor. Am a kérvénynek sikere van Bécsben, az udvari kancellária az ügyek kivizsgálását kéri a helyi hatóságoktól, de a megyei hatalmak ismét kijátsszák a központi intézkedéseket.

A 45 éves Varga Katalin forradalmi lépésre határozza el magát. Az Érchegységben akkor nagy éhínség pusztít, földművelés alig van és az élelmiszerek beszerzését a gazdag örmény kereskedők intézik, akik szipolyozzák a szegény népet. Varga Katalin a falu közelében lévő erdőt ki-vágatja, a fát felhasználja a lakosság építkezéseire és az irtás által nyert tisztaságon földművelést honosít meg. Az uradalom előbb az erdőöröket küldi ellene, hogy megakadályozza az irtást, majd amikor ezeket a nép elűzi, felfegyverzi őket. A magyar asszony a fejszékekkel felfegyverzett román parasztlak élén ellenáll és ismét megutamatja a támadókat.

Ekkor gondolkodik először a birtokosok a veszélyes »lázzasztónő« elfogására, de erre egyelőre nem kerül sor. A szegény parasztlak tudja, hogy egyetlen pártfogója Varga Katalin és féltő gonddal vigyáz rá. Az erdőirtást az urak megakadályozni nem tudják, de a kínzás és a kizsákmányolás más, újabb módjait találják ki, amin Varga Katalin sűrűn írott kérvényei sem segítenek.

Varga Katalin, akit a jobbágyok a »Doamna Noastră« néven tisztelnek, egyre inkább szálka az urak szemében. »Tsak ezt a Nő Személyt kell elfogni és rend lesz«, így üzengetnek egymásnak az urak. 1844-ben elfogatóparancsot adnak ki ellene, de a lakosság bujtatja és hol Bucsuban, hol Kerpenyesen rejtőzik.

Bucsuban, ott, ahol Cloșca és Crișan forradalmi működésüket kifejtették, olyasmi történik, ami a nemes urak haragját a vég-sőkig fokozza. A bucsumi kisbírő a nagyobb köztisztviselők példáján félbuzdulva, maga is lopkodja a kisemberek pénzét, de nem ad nyugtát a különböző címenek beszerzett összegekről. Varga Katalin 50

felfegyverzett bányásszal behatol a kisbírő házába és erőszakkal elveszi tőle a nyugtákat. A kisbírő jelenlévő menyje fejbe akarja vágni az éppen gyengélkedő és botra támaszkodó Katalint, aki botjával védekezik és közben véletlenül fejbeüti a fiatalasszony karján ülő gyermekét. A gyermek másnap meghal és a hatóságok most már nyíltan is hajtóvadászatot rendeznek a »lelketlen gyilkos« ellen.

Katalint a kiküldött katonaság sem tudja elfogni és ezért cselhez folyamodik. A görögkeleti püspökségre pályázó Saguna Andrásnak ígéri az állást, ha sikerül Katalint elfognia. A törekvő fiatal pap ravasz cselrel a templomba csalta az asszonyt, akivel vitába száll és a vita folytatásának ürügyével sétálni hívja el őt. Egy óvatlan pillanatban megragadja és felrántja őt az előre elkészített szánba, melyre a pap is felugrik és elvágat. A meglepett parasztlak hiába szaladnak utána, beérni nem tudják. Saguna Nagyenyedre hurcolja Katalint, ahol kihallgatják. Börtönbe vetik és évekig ott raboskodik a gyulafelhárvai kazamatákban.

Varga Katalin a 48-as forradalom izgalmas hónapjait a börtönben tölti és versekbe fojtja bánatát. A nemes urak, akik börtönbe vetették, már meg is feledkeztek róla. Amikor 1852-ben szabadon engedik, Katalin élhalott. A leihatalan szenvedések következtében megőrül. De az érchegegyeségi szegény román nép nem felejtkezik meg róla soha. Nem feledkezik meg a nép azokról, akik szabadságáért küzdöttek és vértanuhaltak haltak érte.

Varga Katalin örök példakép előttünk. Élvtelme bizonyította be ez a kiváló magyar asszony, hogy a faji és nemzetiségi előítélet mesterségesen tenyésztett hatalmi fogás, amely ellen éppúgy kell harcolni, mint az elnyomás minden más formája ellen. A kijátszott és kizsárolt szegény erdélyi román nép és az ismeretlen magyar asszony egymásra találtak a szabadság szeretetében. Peldája ma elevenebben él, mint bármikor.

A csikszeredai fürdőértekezlet nyomán

Uj életre kelt a gyilkostói üdülőtelep

(Gyergyószentmiklós, a N. E. kiküldött munkatársától.) Néhány évvel ezelőtt a Gyilkostói kiránduló és üdülő közönség kedvenc helye volt. Nem volt itt nagyvilági élet, fényűzés, de aki néhány napot itt töltött, azzal a gondolattal tért vissza Gyergyószentmiklósról: megértel!

Azóta a világháború buzott végig Erdélyben. Ez a világháború itt is, — akárcsak más vidékeken — óriási károkat okozott. Aki néhány hónappal ezelőtt megnézte a Gyilkostót, azzal a meggyőződéssel távozt, hogy belátható időn belül itt nem lesz élet.

A Magyar Népi Szövetség csikszeredai fürdőértekezlete azután újra visszaadta a kedvet a Gyilkostói lelkes gyergyói barátainak. Munkához fogtak, hogy ezt a gyönyörű vidéket újra a legszelebb nép-retegek látogató és pihenő helyévé építsék ki.

Megelégedéssel halljuk, hogy a lelkes emberek munkája sikerrel járt. A nyaralók egyrésze berendezetten várja a látogatókat. Már arra is lehetőségük van, hogy a pünkösdi ünnepek alkalmával öt-száz tagú kiránduló társaságot lássanak vendégül. Igaz, hogy még vannak hiányok. De azért jól teszik a Gyilkostói látogatói, ha egyes szükséges holmiktól gondoskodnak. Háború volt, alkalmazkodnunk kell a fennálló lehetőségekre!

Ma már a társaságkocsijáratok közlekednek Gyergyószentmiklós és az üdülőtelep között. Igaz, hogy egyelőre csak vasárnap és ünnepeken. Minden remény megvan azonban arra, hogy a legközelebb időn belül naponkénti járatok intézik az idegenforgalmat.

Gyergyó különösen rászorul, hogy idegenforgalma meginduljon. A két év előtti őszön, csaknem négyszáz ház lett a lángok martaléka, ami pedig hallatlan szegénységet eredményezett.

Álljunk meg egy szóra!

KIBONTAKOZÁS A GAZDASÁGI VÁLSÁGBÓL

Egy évvel ezelőtt, amikor a háború befejeződött, a közvélemény a társadalmi és gazdasági élet akkori romjai felett csodálatos derűlátással szemlélte a súlyos helyzetet. Ugy vélte, a nagy pusztulás zűrzavarából egyenes ut vezet a kibontakozás felé. Csak béke legyen és mindenki fogjon az építő munkához, a többi jön magától.

Azóta kiderült, hogy ez nem olyan egyszerű. A rablóháborút követő súlyos válság olyan utvesztőbe sodorta a társadalmi és a gazdasági életet, hogy kormányzatnak és tömegeknek egyaránt nagyon éber, nagyon öntudatos és nagyon következetes munkával kell a szerencsés kibontakozás érdekében dolgozniuk. Mindenekelőtt világosan kell látnia mindenkinek azt az utat, amely a válság utvesztőjéből kivezet. És kinek-kinek jól kell ügyelnie arra is, hogy a helyes utról ne tévedjen.

Mi lehet az az irányítómű, ami lát-sunkat egyenesen a követendő célra és a dolgok lényegének világos megértésére vezeti? A demokrácia világában ma köny-vű erre a tefel: — A tömegek érdeke. Mégpedig a tömegek megélhetésének, jólétének és fejlődésének az az átlaga, amit a kormányzat is munkája legfőbb cél-jául tűzött ki.

A megélhetés a tömegek elsőrendű érdeke. Sajátos tulajdonsága, hogy bizonyított, nehéz kérdéseket olyan közelségbe tudja hozni bárkinek, hogy ebben a legnehezebb kérdés is könnyen érthetővé válik. Vegyük csak példaként elsőnek a fizetés-rendezést, ami a máának egyik legnehezebb valóban bizonyított kérdése.

A fizetésrendezés különben nem egyszerű kérdés egészen kiszárltá vái, amikor ez évelejen a keretszerző-de-sek megkötésekor fölemelték a fizetéseket. Az eredmény az lett, hogy az átlag két-szeres fizetésemelésekre az urak három-, négy- és ötszörösükre szűktek fel. Az ár-

emelkedésekből származó hasznok ment-hetetlenül az üzerek feneketlen zsebebe vándoroltak. De remélhetőleg utóljára. Mert ezután a kormányzat terve szerint többé már nem a dolgozók fizetésének e-melésével, hanem a meglevő fizetések vá-sárló erejének növelésével igyekeznek a megélhetésükön segíteni.

Világos példát adott erre az Általános Munkaszövetség kezdeményezése. Szor-galmazta a pénzügyminisztériumban, hogy szállítsák le a fizetések adóját. Az így szenvedett jövedelemvesztést pedig az állam pótolja a nagykeresetek fokozottabb megadóztatásával. Így megvalósítható az, hogy a fizetésükből a dolgozóknak több jusszon megélhetésükre, anélkül, hogy fi-zetésüket emelni és vele a további áremel-kedések veszélyét kellene kockáztatni. Mint tudjuk, ez keresztül is ment. A kis- és középfizetéseknél átlag felére szállították le a jövedelmi adót.

De itt nem állott meg az Általános munkaszövetség. Olvashatjuk a legutóbbi híradásokból, hogy az Általános Munka-szövetség azt javasolta, hogy az ellátási szervek útján kiosztásra kerülő tömeg-szükségleti cikkeket, mint amilyen a dol-gozók számára a piacon megfizethetetlen árú, szövet és lábbeli, mentesítsék a kö-zvetett adó- és illetéktérhektől. Ennek nyomán ugyanezen javaslatában az Általános Munkaszövetség olyan összegek megállá-pítását ajánlja a szövetek és lábbelik el-adási árában a dolgozók számára, amelyek 25 és ennél is nagyobb százalékában al-aacsonyabbak az eddigi hivatalos áraknál. Így tehát nem 5—7, hanem további 25 és ennél nagyobb arányban lehet javítani a dolgozók megélhetését, anélkül, hogy összegeken a fizetésüket egy lejjel is emelni kellene és ezért több bankjegyet kellene forgalomba hozni, amivel az üz-erek csak újabb módot kaphatnának to-vábbi áremelésekre.

Ami az élelmiszereket illeti, az Általá-nos Munkaszövetség azt szorgalmazza, hogy az ellátási szervek azokat közvetlenül a termelőktől szerezzék be és ilyen árak alapján adják tovább a dolgozóknak. Bras-sómegegyében a tej litere 1200—1500 lej falvakon, míg a városba behozva már 2500 lej. Ennyi is elegendő annak bemu-tatására, milyen mértékben lehet megjavi-tani a dolgozók millióinak a megélhetését, ha ellátó szerveik útján juthatnak majd ilyen módon a szükséges élelmiszerekhez.

A termelés kérdése az a másik szinten nehéz és bonyodalmas kérdés, a-melyet a maga egyszerű lényegében u-gyancsak világosan kell megismernie min-denkinek a helyes kibontakozás érdeké-ben. Ennek is a lényege és jelentősége akkor lesz világossá, ha a tömegérdekek szempontjából szemléljük.

Az ország termelői 80 százalékban, te-hát túlnyomórésztben talusi gazdáktermelők. Ezek termékeinek a forgalmát, mint tud-juk, a kormány szabaddá tette. Nyilván-valóan azért, hogy érdemes legyen teljes erővel befeküdni a többtermelés szol-gálatába. Ujabb súlyos csapás érte ezzel az ádrágitó üzereket. Mert a pénz erre nagy hullámokban kezdett áradni a fal-vakra, ahol eddig olyan nagy mértékben hiányzott. A pénz nagy tömege ezentúl nem az üzerek kezén reked meg és halmo-zódik fel egészségtelenül, hanem jótékony eső módjára szerte permetez a falvakon az ország egész területén. A sok-sok milliói lélekszámu gazdánép ezzel ismét vásárló-képessé lesz. Hogy azokban ezt ki ne hasz-nálják az üzerek felhalmozott áruik fekete árúbabocsátásával, a kormány rendeletet adott ki, hogy az Országos Szövetkezeti Központ által a falusiak részére összegyűj-tött gyapot, szövet, vas és egyéb szüksé-ges árucikkeket teljes mennyiségét azonnal el kell juttatni hivatalos árakon a falusi lakosság részére. Így kétoldról is bi-ztosítható lett a falusi termelők érdekei. Végre pénzhez jutottak, ezt azonban nem kell az ádrágitó üzerek kezére adniok. Befektethetik földgazdálkodásuk fejleszté-se, az iparosítás érdekében hasznosan. El nagyarányu beszerzéseikkel viszont az or-szág ipari termelését fokozzák. Ilyen mó-dont ehát nemcsak a mezőgazdaság, ha-nem az ipari termelés föllendítésének is legfontosabb feltételét biztosították.

A forgalom szintén fogas kérdés. Ilyenné azonban az üzérkedők szellemé-tesz. A reakciós körök itt terjesztik a legsűrűbb ködöket, hogy megzavarják a tömegek egészséges látását. Fáj nekik, hogy az említett gyors segítő intézkedé-sek következtében az eddigi nagy hasz-noktól elesnek. Ezért veszélyt kiáltanak, hátha a tömegeket elámitathatják. Amde ma már mindenki jól tudja, hogy az árú-forgalmat éppen az üzérkedők nagy hasz-nál tették betégre. Ennek a kikapcsolá-sa tehát okvetlen gyógyító folyamatot in-dít meg a gazdasági élet vérkeringésében.

Ma már mindenki világosan láthatja, hogy, ha az említett módon megindul az egészséges pénz- és áruforgalom, még pe-dig a maga természetes módján, végre a legszelebb termelő rétegekből kiindulva és áthatja az ország egész gazdasági életét akkor mind az egyéni vállalkozó kedv, mind a kereskedelem fölperzdül. Ez az egészséges áramlás nyilván ki fogja kü-szöbölni az üzérkedés további lehetősé-geit is, mert ezeknek csak a válság pan-gósos alkalmai kedveznek. Azzal pedig, ami az üzérkedésből még megmarad, a közben felvilágosodó tömegek fognak vé-gezni.

Nyilvánvaló, hogy ma a kibontakozás lehetőségeit az segíti elő, hogy a demok-rata kormányzással a tömegek megélheté-sének, fejlődésének és előhaladásának ér-deke került előtérbe. Az újjáépítéshez a-azonban a tömegek öntudatos munkáhozjá-rulása, erkölcsi és anyagi támogatása kell. Ez pedig csak úgy lehetséges, ha mindenki világosan látja ezeknek a súlyos kérdéseknek a horderejét. Ezek azonban a régi szemléleti mód szerint fölötté bo-nyolultak és ezért érthetetlenek voltak a nagyközönség részére. Most derült ki, hogy lényegükben nagyon egyszerűek és könnyen érthetőek, csak éppen saját tala-jukon, népi tömegeink érdekeinek szem-pontjából kell tekintenünk azokat.

NAGY MIHALY

Ellenértései díj egy hónapra **4500 lej**
Postacímünk: Népi Egység, Braşov, P. Enescu 2.

Testnevelés

A brassói Sanitar emlékünnepe

(Brassó) A Sanitar 25 éves fennállásának emlékére rendezett csütörtöki mérkőzés után, sorsolás útján vasárnapra a következő csapatok kerülnek egymással szembe a városi testnevelő telepen: 4 órai kezdettel: Sanitar—UAB, 6 órai kezdettel IAR—Metrom.

Hétfőn délután 2 órai kezdettel kerül össze a vasárnapi két vesztes csapat. Utána 4 órakor az évfordulói emlékünnepe legkiemelkedőbb eseménye következik, a Brasovia hírneves csapatának egykori játékosai a volt Ivria öregfiúk csapata ellen játszik.

Délután 6 órakor veszi kezdetét az ünnepi torna utolsó mérkőzése, a serlegdöntő, melyben az előző napi két győztes kerül egymással szembe.

(Bukarest). Tegnap délután a Ventus-

Műjégyár

szénasavas kompresszor rendszerű, amely 8 óra alatt 12 mázsa jeget gyárt és nagy teljesítményű hűtőberendezés sűrűsen eladó.

Erdeklődni:

Dávid, Brassó, Strada Vasile Lucaci 83.

Rossz az órája?
keresse fel bizalommal

Gáspár Andor

Órás műhelyét, Sepsiszentgyörgy, Lenin utca Magyar Népi Szövetség épülete, Garancia mellett végzi a javításokat.

Sok a gombamérgezés Brassóban

(Brassó) Utóbbi időben egyre többen esnek Brassóban áldozatul súlyos gombamérgezésnek. A kórházak és magánorvosok kezeltésében jelenleg is nagy számban vannak gombával mérgezett személyek. Valamennyien azt mondják, hogy cigány asszonytól vásárolták a mérgesnek bizonyult gombát. Az illetékes hatóságok felhívják a brassói közönség figyelmét, hogy legyen fokozott mértékben elővigyázatos a gombavásárlások alkalmával.

FIGYELEM!

Modern kárpitozott butorok

kedvező árban, Tamás Jánosnál kaphatók. — Sepsiszentgyörgy, (Csiki-) Malinowsky-utca 11.

C. F. R. SCALA FILMSZÍNHÁZ

A Friedmann testvérek vezetése alatt álló

JIDDIS-szintársulat

Podolskaja Ilca neves énekesnő fellépésével

szombaton, június 8-án este félkilenc órai kezdettel

bemutatja Tomasewsky **BAR-MITZVA** című remekművét

Vasárnap, június 9-én este **A FEGYENC.**

félkilenc órai kezdettel

14 tagú együttes. Saját zenekar. Jegyelővétel a Băcila színházi ügynökségnél.

Tiszta gyapjú szövetek

Nyári különlegességek érkeztek

„SCOTCH”
Gál Andor

Brassó, Str. I. C. Brătianu (Kórház utca) 1.

AMERIKAI SPORTINGEK

Ing-Tizsana-Házikabát
a megrendelő anyagából elismert
kivitelben

DÁVID F.

ingkészítő

(A brassói NEUMANN M. cég volt vezetője)
Brassó, Vár utca 32. Telef. 32-94.

„PAPETĂRIA UNIVERSALĂ”

papír- és írószerekkereskedés, papírraktár

Tulajdonosok: **WEISZFEILER S. és FORIL GH.**

Brassó, Hirschler-utca 6. Telefon 37-15

Nagy választék az összes papírárukban, írószerekben, irodai cikkekben. Üzleti papírzacsok, csomagolószőnyeg, falvédő- és vaspapírok, tapéták, színes és fehér papírszalvéta stb.

NAGYBANI!

KICSINYBEN!

A tolongás elkerülése céljából

egyszerre 2 moziban kerül bemutatásra
a legnagyobb magyar film

Szováthy Éva

A szerelem, szenvedély és áldozatkészség filmje

Karádi Katalin

Jávor Pál

Előadások: **LUMINA:** d. u. félháromtól
CORSO: „háromtól folytatódólagosan

Astra Mozdó Brassó

csütörtöktől június 6-tól kerül bemutatásra

a szezon legjobb magyar bűnügyi filmje!

Jelmézál

Szereplők: Szörényi Éva, Ajtay Andor, Turai Ida,
Greguss Zoltán. Rendező: Vincze Ottó. Zene: Rodriguez Endre

APRÓHIRDETÉSEK

Szavanként 150 lej, állástkeresőknek és „Ki tud róla?” rovatban 100 „Ingatlan” vagy „Kereskedelem-ipar” rovatban 300 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. A háromszoros feladott hirdetés negyedszeri közlése díjtalan. Eljelle vagy kiadói címzés pótdíja 300 lej. Díjak előre fizetendők.

FOGLALKOZÁS

Magános nő szoba, ellenében takarítást vállal. Címeket a kiadókba kérek. 5606-f

40–50.000.000 (millió) üzemet átvennék, vagy társulnék. Címeket, vagy ajánlatokat a kiadókba kérek. 5634-f

Felirónói, kulcsárnyé, előadóknő, pénztárnoknő. Állást elfoglalni. Címeket, vagy ajánlatokat a kiadókba kérek. 5642-f

Főznitűd, mindenest és egy szobaleányt keres. Szinté Penzió. Brassó, Dealul Spierei 36. 5647-f

Retuscourt alkalmazok Foto „Studio” Brassó, Strada Lungă 3 5651-f

Molnár iratokkal alkalmaz O-tóháni malom. Brassó megye. 5652-f

Jó segéd varrőleányt alkalmazok. Brassó, Buzasor 8. III. em. 5 apartment. 5653-f

Gépiakatos cséplési szezonra gépészmunka elvétel. Ugy gép, mint benzínmotorok kéréséhez értek. Választ Molnár Géza gépiakatos, Csikozsás 190 sz. jüd. Cine. 5659-f

Jobb iparvállalat 14–16 éves tanuló alkalmas fizetéssel. — Erdeklődni Brassó, strada General Moșoiu 37/b. 5681-f

Magános nő házmesteri állást keres. Címeket a kiadókba kérek. 5610-f

ADÁS - VÉTEL

Üzleti berendezés: 2 pult, több állvány eladó, vagy butorral elcserelehető. — Erdeklődni: Brassó, Str. Tache Ionescu 9. Apart. 2. 5607-a

Egy jókarban levő gyermek-sportkocsi eladó. Brassó, Calea Victoriei 80. apart. 4. 5631-a

Keresek 9-es körkötőgépet megvételre. Ajánlatokat ármegjelöléssel a kiadókba kérek. 5641-a

Teljes hálószoba butor eladó. Brassó, Piața Libertății 28. Telefon 32-23. Megtekinthető 12-3 között. 5602-a

„Wertheim” kassza eladó, megtekinthető „EOS” cipő üzletben. Brassó, Str. Regele Mihai 28 sz. alatt. 5666-a

Kerek körkötőgép teljes felszereléssel eladó. Dávid, Brassó, str. Vasile Lucaci 83. 5681-a

Eladó egy hosszú hajós, női varrógép. Sepsiszentgyörgy, Károli Gáspár 11 sz. 5663-a

Két drb. szövetkezőgép sűrűsen eladó 6 számú. Hosszúfalú 931 sz. 5667-a

Nyulketrec (4 omeletes) nyulakkal együtt eladó. Brassó, Str. Babes 14. 5671-a

Régi építési téglák eladó. — Brassó, Str. Reșorilor utcában. Erdeklődni Sehneldornól, Brassó, Zajsoni utca 23. 5672-a

Eladó szép, elegáns teli háló Brassó, Vár utca 15. I. em. 5674-a

Egy „Westa” teljesen új főzőkályha eladó. Brassó, Gyár-ut 65. 5679-a

Eladók szekerek, méhesládok, ekék, hordók, ökrjárom, lókap, gyümölcskerti. Vári falkola, Sepsiszentgyörgy, Baromiac mellett. 5682-a

Eladó jókarban levő régi bak hálószoba. Megbízott Horváth Jenő, Sepsiszentgyörgy, Károlyi-Gáspár utca 23. 5684-a

KERESKEDELEM-IPAR

Cérnaárak, gombok, zipszárak, haringnyák, ruhafestékek, szalagok és mindenféle rövidárak nagy választékban, nagyban és kicsinyben „Progres”-nél, Brassó, strada Hirschler 1. 5630-k

Megvételre keresünk literes és fél literes üvegeket, esetleg fonott korsókat (demizson) 5 és 10 literest. Ioan Strat, Brassó, Hosszu utca 14. Telefon 34-40. 5423-k

INGATLAN

Eladók: Háromszéken eszládiház, kerttel együtt vasút mentén. Régi jóállapotban levő ajtóak, ablakok, egy használt székke, egy fatengelyű szék. Brassó, Str. Oct. Goga 82 szám. 5680-i

Sepsikálnoki határon 14 hold szántóföld eladó. Erdeklődni lehet Zek e László, Sepsiszentgyörgy, Zoldásgyep 10. 5688-i

BÉRLET

Rövid modern zongora azonnal bérbeadó. Cím a kiadókban. 5603-b

Keresünk sűrűsen kétszoba, fürdőszoba, konyha lakást. Brassó, Telefon: 35-57, hétköznap 8–2 óra között. 5587-b

Üzlethelyiséget központban keres „Libraria Generala” Hiemesch. Brassó, Rókus u. 1. 5623-b

KI TUD RÓLA?

Felkértem mindazokat a hazatért foglyokat, akik tudnak valamit Tóth András csikszentmártoni lakó, 70-es árkász övezetéről, aki Gyimesköteleken szolgált, értesítsék testvérét, Tóth Róziát, Csikszentmárton. 5664-k

Felkérjük mindazokat a hazatért foglyokat, akik tudnak valamit Szász Bacsó János, türkösi születési, marosvásárhelyi 26-os gyalogezred 2-ik zászlóalj, 3-ik századnál szolgált henyvéről, értesítsék édesanyját, Szász Bacsó Andrást, Türköst, Pó ut 437. Brassó vm. Költőgeket megtérítjük. 5690-v

VEGYES

Örökbeadnám 16 hónapos fiú és leánya gyermekeimet. Cím: Soós, Kriszta 360 szám. 5598-a

Akar házassodni? Keressem föl „Index” közvetítési irodát: Brassó, Parcul Muresianu, Capitol mozival szemben. 5665

A Böllőni „Kálka” Szövetkezet kocsma-kezelői állásra azonnali belépés mellett pályázatot hirdet. Szakképzett és igazolható Javádalom 4%, forralmi jutalék, lakás, 8t 8l fa 100 liter petrolenn. Havi forgalom 4-5 millió. Késszép orvadt egy millió lei és ingatlan bekebelezés. Pályázó saját költségén személyesen jelentkezzen. Igazgatóság. 5673-v

Kovácsnaia! Az eljárás beosztásáról biztosítjuk amennyiben a holmi vízszaszorításról segítséget nyújtanak. S. B. és B. A. 5676-v

Érettésgépzett fiatalember intelligens fiatal lány ismeretséget keres. Ajánlatokat „Eletre írtok” jellegre a kiadókba. 5685-v

Elveszett Vagner Gábor Kézdí-vásárhely, névre szóló V. 9-es számú személyazonossági igazolványt semmiáron nyilvánítom. 5678-v